

ZPRAVODAJ

GLADIRIS

ČERVENEC 2005 č. 120 ROČNÍK XXXVII.

ZPRAVODAJ GLADIRIS č. 120

Ročník XXXVII, červenec 2005

Pro potřebu svých členů vydává SZO ČZS Gladiris, specializovaná organizace pěstitelů mečíků, kosatců a denivek při Územní radě ČZS v Novém Jičíně.
Neprodejně.

Řídí redakční rada ve složení:

Václav Heicl, E. Hyblerové 526, 149 00 Praha 4-Háje
Petr Mimránek, 763 01 Mysločovice 169
RNDr. Leonard Rýznar, CSc., Záhlinická 827, 768 24 Hulín
Ing. Zdeněk Krupka, Malotická 1646, 190 16 Praha 9
Ing. Dušan Slošiar, 373 02 Neznašov 16

internetová adresa:

v.heicl@stk.cz
petr.mimranek@worldonline.cz
l.ryznar@tiscali.cz
krupka@gr.cd.cz
dusan.slosiar@tiscali.cz

Tiskne SIAK, spol. s r.o., 764 21 Zlín.
Za věcnou správnost příspěvků odpovídá autor.

Obsah:

<i>Zpráva předsedy organizace</i>	2
<i>Vystoupení místopředsedy ČZS Jaromíra Láníka</i>	4
<i>Zpráva o hospodaření SZO ČZS Gladiris za rok 2004</i>	5
<i>Zpráva revizní komise o hospodaření organizace za rok 2004</i>	5
<i>Usnesení výroční členské schůze Gladirisu</i>	7
<i>Omluva</i>	7
<i>Složení výboru SZO ČZS Gladiris, revizní komise a redakční rady</i>	8
<i>Introdukce 2005</i>	8
<i>Ošetření řezaných květů</i>	12
<i>Zamyšlení nad šlechtěním</i>	18
<i>Moje zkušenosti so šľachtením gladiol</i>	20
<i>Moje pestovanie gladiol v roku 2004</i>	21
<i>Stálice na mečíkářském nebi</i>	24
<i>Výsledky výstavy mečíků v Polsku 2004</i>	25
<i>Použitie dvojročných brutov</i>	25
<i>Pohled do českých zahrad</i>	27
<i>Ocenění kosatců za rok 2003 (AIS Awards 2003)</i>	30
<i>Ocenění kosatců za rok 2004 (AIS Awards 2004)</i>	34
<i>Německá kosatcová soutěž 2004</i>	40
<i>Výsledky soutěže ve Florencii za rok 2004</i>	41
<i>Květilka a jak na ni</i>	41
<i>Kosatečky</i>	42
<i>Pozvánky na výstavy</i>	44

Zpráva předsedy organizace

přednesená na výroční členské schůzi 19.2.2005.

Srdečně vítám a zdravím nejen Vás, kteří jste zde přítomni i přes nepřízeň počasí, ale i všechny ty, kterým nějaký ten neduh nedovolil na naši schůzi přijet, jakož i ty, pro které byla překážkou účasti na naší VČS specializované organizace GLADIRIS Nový Jičín velká vzdálenost, často i několik stovek kilometrů. Stejně srdečně vítám naše milé hosty, za Republikovou radu jejího místopředsedu pana Jaroslava Lánika a dále člena Republikové rady pana Františka Němečka.

Za Územní radu ČZS Nový Jičín vítám pana Stanislava Paláta, za Iris Hlučín pana Dudka, dále zdravím členy ze Slovenska a přátele z Polska. Přeji Vám všem, abyste byli u nás spokojeni, a aby se vám zde líbilo.

Účast na výstavě „Flora Olomouc 2004“: Stalo se tradicí, že expozice naší organizace patří v rámci ČZS mezi největší. Pro nás je potěšitelné, že květy mečků vystavené v našich expozicích se návštěvníkům velmi líbily. Při vstupu do pavilonu A byly v samostatné expozici vystaveny vítězné mečky v jednotlivých kategoriích, což bylo velmi kladně hodnoceno. Dokladem je hodnotící pojednání ve Zpravodaji č. 119, včetně pěkné fotodokumentace od ing. D. Slošiaru.

Loňské výstavy Flory se zúčastnil ČZS expozicí v celém přízemí pavilonu A. Expozice byla pojata jako renesanční zahrada, ve které nesměla chybět tekoucí voda. Architektem byl ing. Karel Robenek a hlavními aranžéry paní Zdeňka Fittová a pan Jaroslav Malý. Za svou práci obdrželi cenu předsedy ČZS. Zlatou medaili získal ČZS v soutěži o nejlépe řešenou expozici. V rámci této soutěže byli oceněni zlatou medailí Dr. Jiří Kaňka za jiliny, MUDr. Josef Kříž a ing. Slavíková za mečky. Stříbrnou medaili obdržela nám všem dobře známá paní Vlasta Luňáčková za vystavené bonsaje. Zahraniční člen organizace Dagly Peter Haslhofer z rakouského St. Pankraz obdržel cenu představenstva Výstaviště Flora a.s. O rozsahu výstavy hovoří 935 aranžovaných váz.

Opakovaně zdůrazňuji, že expozice mečků našich členů byla největší, nejhezčí a hlavně s velmi kvalitními květy. Při hodnocení mečků na výstavě Flora 2004 získali St.Palát, MUDr. Kříž, ing. Slavíková a ing. Slošiar po 4 oceněních (kde kultivar PAX pěstitele Paláta byl ohodnocen jako Grand Champion), pěstitel J. Beneš z Plzně odjízďel se třemi oceněními. Všem vyhodnoceným ze srdce blahopřeji a těším se na jejich účast na příští Florě 2005.

Nyní budou následovat další zprávy našich funkcionářů. Žádám Vás přítomné, abyste těmto zprávám věnovali zvýšenou pozornost, neboť to budete Vy, kteří budete či nebudete hlasovat pro řadu opatření, týkajících se především finančních záležitostí. Apeluji na Vás nejenom za sebe, ale i za výbor, abyste finanční hospodaření nepodceňovali a na sponzory se nespolehali. Mečkáři nejsou pro ně dost atraktivní.

Vážení členové, jsme nedlouho v novém roce 2005 a ptáme se mnohdy i sami sebe, jaký ten rok bude. Jsme všichni dosud poznamenáni tragickými událostmi minulého roku.

Stále platí výzva, aby členové zasílali své poznatky o pěstování a šlechtění zpracované do článků Redakční radě a tak si navzájem pomáhali a dávali o sobě vědět všem dalším členům. Toto samozřejmě platí i o kosatcích a o denívkách. Také vidím jako nedostatek, že se nenašel nikdo, kdo by sepsal zajímavé postřehy či atmosféru našeho schůzování, a to jak z večerních setkání, tak z vlastní schůze.

Dvě věci, které na mne udělaly velký dojem: předně to byly slzy pana Václava Kadlece při přebírání „Pamětního listu“. Byly to slzy poděkování i dojetí. Není třeba dalšího komentáře. Druhá věc, to byla beseda s panem Zdeňkem Seidlem s promítáním videokazety o světovém setkání pěstitelů kosatců v Itálii. Ještě jednou děkuji za krásný, ojedinělý zážitek všech téměř padesáti účastníků.

Vážení přátelé, mečkáři, kosatčáři, denívkáři, ale i ostatní čtenáři a příznivci našeho zpravodaje! Nedávno jste otevřeli první číslo letošního roku, přesněji řečeno, dalšího ročníku. Byla tam řada oznámení o konání výstav i různých zahrádkářských akcí, které pomáhají výměně informací a především našich prioritních rostlin. Je zde zhodnoceno asi 10 výstav mečků. Některé jsou sdruženy s jinými květinami (jiliny, lilie, růže apod.), a to je velmi správné. Výstavy jsou mnohdy organizačně závislé na několika nadšencích. Polovina pojednání o výstavách je ze Slovenska, kde nadšení pro pěstování mečků překračuje podle mého názoru český průměr. O tomto čísle 119 mě ing. D. Slošiar mimo jiné psal: „Ty napiš zprávu o činnosti naší organizace. Já napíšu o výstavách, konaných od Bardejova po Žirovnici.“ Bylo třeba vynaložit nadlidské úsilí, abych zprávy z těchto výstav získal, a abychom tak měli přehled o vystavovatelské aktivitě našich členů. Já doporučuji důkladně tyto zprávy přečíst, jsou poučné.

Vážení přátelé, Zpravodaj se Vám snaží poskytnout nové poznatky o pěstování rostlin, o jejich ochraně, ale i nové informace z příbuzných oborů, které s tematickým zaměřením našeho Zpravodaje souvisejí. Ve Zpravodaji uveřejňujeme Vaše zprávy o konání a výsledcích Vašich nejrůznějších akcí, což pomáhá zvýšit informovanost našich členů. Prvořadou snahou výboru je, získat pro další zvyšování odbornosti článků fundované lidi. Všem z Vás, kteří jste ochotni Gladirisu a jeho redakční radě pomáhat, děkujeme předem. Tento prostor je dán Vám všem, kteří máte dobré nápady a chcete se s nimi podělit s ostatními. Těším se, že nám napíšete, co je ve vašem okolí nového, jak jste spokojeni se Zpravodajem, jak jste se setkali s mečky, kosatci, denívkami apod. Vaše spolupráce s redakční radou je podmínkou zvyšování úrovně Zpravodaje.

Místní výstavy a jejich konání v r. 2004 předčily veškerá očekávání. Kvalita vystavovaných klasů byla podmíněna místními povětrnostními podmínkami. Případné důsledky nepřízně počasí však byly kompenzovány bohatými zkušenostmi organizátorů výstav. Při nedostatku mečků byla „prázdná místa“ nahrazena jinými květinami. Téměř na všech místech patřila chvála obětavým a zkušeným aranžérkám či aranžérům, majícím vynikající představivost, vkus a cit pro krásu. Prosím, tlumočte jim náš obdiv a poděkování. Rádi bychom zveřejnili ve Zpravodaji příspěvek aranžérek paní Čížkové a Vystrčilové o aranžování všeobecně, o tom, jak se jim daří a líbí v Nemyčevsi a o jejich spolupráci s tamními dlouholetými organizátory výstav paní Jampilkovou a panem Podoubským. Přivítáme i další příspěvky, týkající se aranžování. Byl jsem se podívat na výstavu v Kravařích. Své poznámky z této velmi hezké a působivé výstavy jsem však zapomněl na zpáteční cestě ve vlaku. Kvalita všech vystavených květů včetně aranžmá byla vynikající. Zámecké prostředí jen zvýšilo estetickou hodnotu. Ivan Šaran představil ve své expozici rovněž asi 40 svých semenáčů. Řada z nich jistě zaujme brzy přední místa v jeho katalogu.

Je přáním výboru, abyste v těchto výstavách neúnavně pokračovali, vnášeli do nich nové výstavní prvky či aranžmá, aby úroveň výstav stále rostla. Mám na mysli 34. výročí první výstavy v Rapotíně. Stejně „starou“ výstavu mají také v Nemyčevsi; její organizátoři nám již sdělili, že 35. výstava, tentokrát jubilejní, se bude konat v termínu 13.-14. srpna 2005, a že se těší na naši návštěvu.

Několik slov k plánu práce pro příští období a k úkolům, které nás čekají: Musíme zvažovat a rozhodnout, zda konat vlastní výstavu v r. 2006, a sice k 40. výročí trvání SZO GLADIRIS. Od poslední VČS jsme dosud od Vás neobdrželi žádný námět či návrh. Využijte následující přestávky k prodiskutování a projednání této otázky mezi sebou tak, aby v případném ano mohl výbor stanovit propozice pro její konání již nyní. Pak by byl sestaven výstavní výbor, stanoveno místo a doba konání výstavy, připravili bychom návrh na diplomy či čestná uznání k 40. výročí trvání GLADIRISU, rozhodli bychom, zda nevydat přílohu zpravodaje z historie jeho trvání.

Byl vydán další seznam mečků registrovaných u NAGC pro rok 2004, dvě čísla zpravodaje, ostatní uslyšíte ve zprávě předsedy revizní komise ing. Merky. Dále to bude zpráva o stavu pokladny, výsledek našeho hospodaření a finanční plán na rok 2005, zpráva technického hospodáře o stavu inventáře.

Dne 11. prosince 2004 se konalo v Bohdanči zasedání Republikové rady Českého zahrádkářského svazu a proběhly volby do všech vedoucích složek ve vedení svazu. Novým předsedou Republikové rady byl zvolen MUDr. Josef Kříž, který v minulém období zastával funkci místopředsedy a také byl předsedou květinové komise. SZO GLADIRIS a účastníci dnešní výroční členské schůze zasílají dr. Křížovi k tomuto zvolení srdečnou gratulaci a přeji mu hodně úspěchů při vedení Českého zahrádkářského svazu, jakož i stále zdraví. K této gratulaci se připojuje i předseda.

Děkuji za vše našim nadřízeným složkám, Republikové radě, Dr. J. Klimešovi, územní radě Nový Jičín, Zd. Balašovi, tajemníkovi dr. Kolářovi, který již, bohužel, není mezi námi, zemřel náhle v prosinci 2004. Děkuji vedení integrované školy za vždy bezchybné přípravy konání naší VČS. Vážení členové, přítomní i nepřítomní, přeji Vám za výbor zdraví, rochu šťěstička, spokojenost, osobní pohodu, krásné květy, zdravé hlízy, nové semenáče. Rodinná pohoda ať vždy vládne ve vzájemném soužití. Nezapomeňte na příspěvky do redakční rady, ať se vám vše daří a necht' náš Zpravodaj k tomu přispívá. Vaše spokojenost je odměnou za naši práci.

To vše a ještě něco navíc přítomným i nepřítomným za výbor GLADIRISU

Václav Bajar, předseda

Vystoupení místopředsedy ČZS Jaromíra Láníka

Vážení přátelé,

dovoďte mi, abych Vás všechny pozdravil na Vaší výroční schůzi a tlumočil Vám rovněž pozdravy celého představenstva ČZS a v neposlední řadě i jeho předsedy pana doktora Kříže, který v této době absoluuje rekonvalescenci po operaci.

Chtěl bych Vám poděkovat za Vaši účast na celostátních výstavách květin a zároveň Vás požádat o účast i na letošních výstavách.

Co popřát do Vaší ušlechtilé práce? Samozřejmě to, aby byla příroda k nám pěstitelům přívětivá, a aby Vám šlechtitelská múza vedla kroky tím nejsprávnějším směrem.

Vážení přátelé, závěrem přemýšlejme společně jak zahrádkářské hnutí podpořit po všech stránkách, abychom byli ve svazu (i když mám na jazyku neustále – spolku) proto, že máme potřebu být spolčení s lidmi, s kterými si máme co říci, s kterými máme buď zcela stejné nebo podobné zájmy, a ne proto, že se pouze ptáme – svaze, co mi dáváš? Bud' me na to hrdí, že můžeme, ale především, že chceme být členy našeho hnutí a ne, že musíme.

Hnutí by mělo být, jak bych řekl mlouvou chemika, katalyzátorem přátelství a lidskosti a jsem přesvědčen, že tomu tak je a nadále bude.

Na závěr použiji slova bývalého západoněmeckého ministra Ravense: „Zahrádka, která v sobě kombinuje užitnou a rekreační funkci, dává kus volnosti, kus tvořivosti a pro mnohé jednoduše kus radosti“.

Děkuji.

Zpráva o hospodaření SZO ČZS Gladiris za rok 2004

Příjmy:

Členské příspěvky a známky	17 720,00
Dotace od RR ČZS Praha	13 000,00
Za reklamu ve zpravodaji od Flory	2 000,00
Úrok z termínovaných vkladů	469,76
Úrok z běžného účtu u ČS a.s.	101,27
Registrace gladiol	140,00
Ostatní příjmy	105,00
Celkem	33 536,03

Výdaje:

Vydání zpravodaje 117-118 s barevnou přílohou	15 756,10
Členské známky	4 800,00
Skladování váz ve Štramberku	2 200,00
Pronájem za místnost – výr. schůze	1 586,00
Schůze výboru	3 974,00
Poplatky za vedení účtu u ČS a.s.	1 677,50
Nákup váz	15 708,00
Odměny	3 230,00
Daň z odměn FÚ	750,00
Zasílání zpravodaje na Slovensko	230,00
Poštovné	520,50
Organizační náklady	1 046,50
Celkem	51 478,60

Petr Zagora, pokladník organizace.

Zpráva revizní komise o hospodaření organizace za rok 2004

Revize sledovala:

- 1.) Pokladní deník
- 2.) Deníky poštovného
- 3.) Stávající inventář
- 4.) Matriku členů
- 5.) Hodnocení činnosti výboru

Pokladní deník

Pokladní deník byl zkontrolován dne 19.1.2005. Nebylo shledáno žádné pochybení. Je veden zodpovědně. Skutečnost prověřila komise ve složení Ing. Merka Štefan a J. Hrabovský, za výbor Bajar Václav – předseda organizace a Palát Stanislav – hospodář.

Deníky poštovního

Kontrolovány byly průběžně na výborových schůzích. Položky jsou poměrně malé. Nebyly shledány žádné závady.

Stávající inventář

Kontrolovány byly pouze vázy uskladněné v Kopřivnici. Pohyb počtu váz závisí na jejich množství při přepravě k výstavám, kdy dochází ke ztrátám. Celkové hospodaření je dobře sledováno hospodářem organizace.

Matrika členů

Matriku členů organizace vede pokladník, který má jako první přehled o pohybu počtu členů dle placení známek.

Dle podkladů pokladníka byl zpracován přehled o počtech a pohybu členů:

Stav k 1.1.2004:	176 členů ČR	Stav k 1.1.2005:	172 členů ČR
	12 členů SR		14 členů SR
	188 členů celkem		186 členů celkem

Změny členství:

Zemřeli: Matyáš Martin, Žáček Ladislav

Vystoupili: Bača Jindřich, Piskač Josef, Šoba Miroslav, Viceník Miroslav

Nově přihlášení: Ladoš Miroslav, Orlíček Jiří, Strapina Oldřich, Tomašovský Ondřej

Zatím nezaplatili: Červenka Svatoslav, Strnad František

Hodnocení činnosti výboru

Výbor organizace se sešel v období od poslední VČS celkem třikrát

Hlavní projednávané záležitosti:

1. Schůze výboru 19.6.2004 - přípravy na výstavu Flora Olomouc
- otázky spojené s vydáváním časopisu
2. Schůze výboru 11.12.2004 - vyhodnocení výstavy Flora Olomouc
- problémy při vydávání časopisu a doporučení k řešení
- návrh podmínek zajištění VČS na 19.2.2005
3. Schůze výboru 18.2.2005 - zajištění průběhu VČS.

V již vydaných číslech zpravodaje nebyl členské veřejnosti sdělen výsledek volby nového výboru s určením funkcí jednotlivých členů. Projednána náprava – bude uvedeno v dalším čísle časopisu.

Organizování regionálních i celostátních výstav a aktivní účast našich členů na jejich pořádání ukazuje, že nejsme lhostejní k dění okolo nás. Po shlédnutí posledních čísel našeho zpravodaje jsem se přesvědčil o správnosti tvrzení v mých revizních zprávách z minulých let, že činnost členů naší organizace dokazuje dobrou naději na životnost. Tolik k hodnocení výboru.

Ing. Štefan Merka
předseda revizní komise

Usnesení výroční členské schůze Gladirisu

konané 19. února 2005 v Otrokovicích

Výroční členská schůze bere na vědomí a schvaluje:

1. Zprávu o činnosti za rok 2004, přednesenou předsedou Bajarem.
2. Zprávu pokladní o hospodaření za rok 2004 a rozpočet SZO Gladiris na rok 2005.
3. Zprávu revizní komise za rok 2004.
4. V roce 2005 vydat dvě čísla zpravodaje (leden a červenec) s rozšířením odborných statí o pěstování cibulovin, hlíznatých a jiných rostlin, při zachování priority mečíků, kosatců a denivek.
5. Pomáhat radou organizátorům a pěstitelům při konání dílčích výstav.

VČS ukládá a doporučuje SZO Gladiris:

1. Doplnit plán činnosti na rok 2005, pokud bude z řad členů vznesen požadavek.
2. Projednat připomínky z diskuse VČS a bude-li třeba, odpovědět na ně ve zpravodaji.
3. Zaslát neprodleně zprávu o konání VČS SZO Gladiris Územní radě Nový Jičín.
4. K výročí založení SZO Gladiris v roce 2006 uspořádat výstavu mečíků v Novém Jičíně. Výbor Gladirisu v roce 2005 zahájí přípravu výstavy a požádá do 31.8.2005 ústředí ČZS o dotaci na výstavu.

Výroční členská schůze se podle prezenční listiny zúčastnilo 48 členů.

Hosté: Jaromír Lánik, místopředseda RR ČZS
František Němeček, odborná komise RR ČZS
Jiří Dudek, Iris Hlučín
Čtyři přátelé z polského Rybníku.

Omluva

Vážení přátelé, kteří jste v hojném počtu čekali na večerní besedu před VČS, výbor se Vám omlouvá, že se mu beseda s promítáním nepodařilo zorganizovat. Tentokrát byla opět plánována beseda o kosatcích a jejich pěstování v Americe, kde na soukromém zájezdu ve státě Oregon byli RNDr. Rýznar, Ing. Nejedlo a Ing. Krupka, kteří tam pořídili obrovské množství fotodokumentace, která se už v současné době převážně ukládá na CD-ROMy. Bohužel učiliště nedisponuje zařízeními, ze kterého by bylo možné tato záznamová média promítnout. Ing. Slošiar se pokoušel ještě týden před besedou odpovídající zařízení sehnat po internetu, jenže cena za zapůjčení na jeden večer se ve Zlíně pohybovala přes 3000 Kč. Proto bylo od besedy a promítání upuštěno. O to více času zbylo na besedy a setkání na jednotlivých pokojích, které se protáhly dlouho do noci. Rád jsem se setkal se svými „starými známými“ a zavzpomínali jsme. Dalo to potěšení a uspokojení z tohoto nešťastného večera. Mimo jiné bylo také vzpomenuito zasloužilých členů, kteří nás v roce 2004 navždy opustili, a to p. Matyáše z Petrova, p. Dvořáka z Českých Budějovic a p. Jílka z Postřelkova. Byli to nenapravitelní propagátoři mečíkářské záliby ve svém okolí a velké lásky ke GLADIRISU, několikrát jsem jim osobně děkoval.

Václav Bajar

Složení výboru SZO ČZS Gladiris, revizní komise a redakční rady:

Výbor: Předseda: Václav Bajar, Smetanova 21, 757 01 Valašské Meziříčí
Jednatel: Miroslav Novák, Vojanova 18, 779 00 Olomouc
Pokladník: Petr Zagora, Ostravská 94, 753 51 Bohumín-Vrbice
Hospodář: Stanislav Palát, Dukelská 1060, 742 21 Kopřivnice
Členové: Ing. Dušan Slošiar, 373 02 Neznašov 16
Václav Texl, Junácké údolí 388, 671 03 Vranov nad Dyjí
Jiří Orlíček, Košínovská 333, 582 66 Krucemburk

Revizní komise: Předseda: Ing. Štefan Merka, Hostašovice 125, 741 01 Nový Jičín
Členové: Jaroslav Hrabovský, Jubilejní 2, 741 01 Nový Jičín
Emil Dvořák, 17. listopadu 316, 743 01 Bílovec

Redakční rada:

Předseda: Václav Heidl, E. Hyblerové 526, 149 00 Praha 4-Háje
Odb. poradce pro kosatce: Ing. Zdeněk Krupka, Malotická 1646, 190 16 Praha 9
Zajištění tisku a distribuce: Petr Mimránek, 763 01 Mysločovice 169
Barevná příloha: Ing. Dušan Slošiar, 373 02 Neznašov 16
Redaktor, korektura: RNDr. Leonard Rýznar, Záhlinická 827, 768 24 Hulín

INTRODUKCE 2005

Jan Machala, 756 21 Ratiboř 55:

JANINKA 321 EM (Machala 2005) Odrůda světle oranžové barvy s výraznými červenými čárkami. Klas má 21 puků, současně rozkvétá 8 otevřených, středně zvlněných, voskovitých květů. Semenač 16-54-3 (Topaz x sem.)

KAROLÍNKÁ 364 M (Machala 2005) Barva je světlivě růžová. Pevný klas nese 23 puků, současně nakvétá 8 květů. Semenač 15-51-1 (sem. x sem.)

LIDUNA 411 EM (Machala 2005) Květ je krémový, v jícnu s čárkovaným oranžovým očkem. Klas má 21 puků, z toho 8 otevřených, květ je silně zkadeřený, voskovitý. Semenač 15-43-1 (Jo Ann x sem.)

Jaroslav Koniček, Rašínova 860, 289 12 Sadská:

AKBAR 457 LM (Václavík 2005) Silně voskovité květy s pěkným zřasením jsou růžově červené barvy s bílým žilkováním a mramorováním celých květů. Na spodním petálu je nepatrná smetanová kresba. Květy mají čtvercový tvar, jsou dvouřadově uspořádány na silných klasech, které nesou 22-24 poupat. 8-10 poupat je otevřených. Semenač H 181-231/00 (Startler x 67/93) Z 3-4, W 4-5.

ANTIOPA 355 E (Václavík 2005) Elegantně zvlněné růžově červené okvětní plátky mají bílé proužky uprostřed. Okolo hrdla je nevýrazná tmavší kresba. Velmi vyrovnané klasy nesou 28-30 poupat. Klas udrží 12-13 otevřených květů, dalších 8 poupat ukazuje barvu. Výborný zdravotní stav, dobře se množí, kvete ranně.

Semenač C 264-20/95 (575/85 x open) Z 3, W 3.

ARACHNE 421 LM (Václavík 2005) Silně voskovité květy jsou smetanově žluté barvy s oranžovým přelivem. Barevnost zvýrazňuje kontrastní červené oko. Klasy jsou vyšší, rovné, s delšími stonky. Nesou 21-23 puků, mají dvouřadé uspořádání. Klas otevírá 8 květů, dalších 5-7 poupat ukazuje barvu. Semenač C 211-670/96 (520/87 x Medea) Z 3, W 4.

BALABAN 373 LM (Koniček 2005) Levandulově až purpurově zabarvené květy mají velké krémové hrdlo. Jsou pěkně zvlněné s výbornou voskovitou texturou. Dvouřadý klas nese 23-24 poupat, otevírá 7-9 květů. Díky své barvě a vzhledu je atraktivní jak pro výstavy, tak i pro trh s květy. Velmi dobře se množí. Semenač 4/1-5-92 (Olinka x Tango) Z 3, W 3.

DELIRIUM 435 LM (Václavík 2005) Květy mají trojúhelníkový tvar, jsou růžově lososové barvy. Okraje jsou světlejší, krepované, s výrazným zeleným lemlem do poloviny petálů, později zelená hnědne. Při rozkvétání budí dojem plnokvětosti. Pevné rovné klasy nesou 22-23 puků, současně je rozkvetlých 8-9 květů. Semenač H 425- 825/99 (572/94 x 466/94) Z 6, W 5-6.

DIDO 435 M (Václavík 2005) Středně lososově růžová odrůda s červeným okem. Květy jsou hluboce zvlněné, dobré voskovité substance. Klasy nesou 24 až 25 puků, odrůda otevírá 8-10 květů, dalších 5 ukazuje barvu. Velmi množivá odrůda, která je vhodná jak pro výstavy, tak i pro trh květů. Semenač C 264-202/96 (575/85 x open) Z 3, W 3.

ELEKTRYON 473 LM (Václavík 2005) Parádní odstín cyklámenově purpurové barvy se světlejším okrajem okvětních plátek a tmavě purpurovým očkem v hrdle. Otevírá 9-11 květů na klasech, které mají 24-26 poupat. Květy jsou pěkně zvlněné, velmi silně voskovité substance. Odrůda roste velmi zdravě, dobře se množí. Výborná odrůda na výstavní stoly. Semenač C 264-332/96 (575/85 x open) Z 2-3, W 3.

GLAUKE 465 M (Václavík 2005) Barva je sytě karmínově růžová se světlejším hrdlem. Na spodních okvětních lístcích je nepatrná kresba. Klasy jsou pevné, nesou 23-25 poupat, otevírají 8-10 lehce zvlněných květů dobré voskovité substance. Odrůda vyniká výborným zdravotním stavem a dobře se množí. Semenač C 264-98/95 (575/85 x open) Z 3, W 3.

HERAKLES 458 LM (Václavík 2005) Sytě černočervený kultivar s tmavším odstínem při krajích plátek. Signálně zářivá barva, jakoby hedvábná, předurčuje tento mečík k všestrannému použití. Rostliny jsou robustní, s dlouhými klasy, které mívají 24 až 26 puků ve dvouřadém uspořádání. Otevírá okolo 10 květů, dalších 7-8 puků ukazuje barvu. Semenač C 156-697/96 (265/90 x Vietim's Memory) Z 3, W 3.

JASON 483 LM (Václavík 2005) Květy mají šmolkově modrou barvu s bílým okem na spodních petálech. Mají dobrou voskovitou strukturu a zvlnění. Klasy jsou dvouřadé, rovné, mají středové uchycení. Nesou 22-23 puků. Odrůda otevírá 8-10 květů. Zdravě roste, dobře se množí. Semenač F 369-549/99 (18/92 x 336/93) Z 2-3, W 2-3

JEZEBEL 471 LM (Koniček 2005) Barva velmi světle purpurově fialová se smetanovým přelivem na spodních okvětních lístcích. Květy jsou pěkně zvlněné, voskovité. Klasy mají 23-25 poupat, současně nakvétá 9-11 květů. Výborná, zdravě rostoucí, silně množivá řezová odrůda s delším stonkem. Semenač 24/7-2-91 (Májová Slavnost x Purpurový Samet) Z 2-3, W 3-4.

OLYMPIA 425 LM (Václavík 2005) Exklusivní novinka. Základní barva je středně meruňkově oranžová, která je na spodních petálech překryta smetanově žlutou. Květy jsou parádně nařasené s výbornou voskovitostí. Odrůda vyniká perfektní stavbou klasů, které nesou až 24 puků, z nichž je 8-10 rozkvetlých. Tyto parametry zdědila po odrůdě POUTNÍK, kterou má ve svém rodokmenu. Předpokládáme, že bude v popředí zájmu jako výborná výstavní i zahradní gladiola. Semenač H 104-194/99 (705/93 x 26/91) Z 4, W 4.

PARNAS 479 M (Václavík 2005) Tmavé, černě purpurové květy se sametovým nádechem mají středové uchycení. Spodní petály jsou tmavší, v hrdle je barva světlejší. Odrůda otevírá 9-10 květů z 23-24 puků. Vytváří vyrovnané, vysoké, rovné klasy s pěkně se překrývajícími květy. Má předpoklady uspět na výstavách a je velmi vhodná pro řez. Semenač F 482-132/98, (401/90 x 564/94) Z 1-2, W 1-2.

POSEIDON 485 M (Václavík 2005) Květy jsou tmavě fialově modré s velkým bělokrémovým středem. Spodní petály jsou vyztuženy bílými středovými žebry a mají tmavší barvu. Květy jsou pevně uchycené. Rostliny jsou vyšší, s delším řezovým stonkem. Klasy nesou 22-23 pupat, současně vykvétá 8-9 květů, které se pěkně překrývají. Odrůda produkuje kvalitní výstavní i řezové klasy, bude rovněž ozdobou vaší zahrady. Semenač F 371-136/98 (8/92 x 381/93) Z 2, W 3.

PUMBA 401 M (Koniček 2005) Čistě bílý kultivar s nepatrným, světle krémovým hrdlem. Klasy mají 23 až 25 pupat, současně nakvete v perfektním dvouřadém uspořádání 9-11 zvlněných květů s dobrou voskovitou substancí. Odrůda se dobře množí a je vhodná pro výstavy i k řezu. Semenač 13/1-9-93/96 (Snow Bank x French Silk) Z 3, W 3-4.

REMUS 467 LM (Václavík 2005) Fantastická kombinace purpurově vínové barvy se žlutě smetanovou. Vrchní okvětní lístky jsou purpurově vínové, na spodních je okolo hrdla kontrastní smetanově žlutá skvrna. Klasy mají přísné, dvouřadé uspořádání silně zvlněných a voskovitých květů. Otevírá 10 až 12 květů z 24 až 26 pupat, dalších 7-8 ukazuje barvu. Roste velmi zdravě. Exklusivní paráda na výstavních stolech! Semenač C 250-781/95 (Samba x Milinko Berný) Z 4-5, W 4-5.

STRABON 513 M (Václavík 2005) Velké květy mají smetanově žlutou barvu s oranžovým nádechem a výrazným, pravidelným červeným okem na spodních petálech. Jsou pevné, střed mají vyztužen žebry a jsou uspořádány v přísný výstavní dvouřad. Odrůda roste zdravě, pevné klasy nesou až 24 pupat, současně rozkvétá 8-10 květů. Semenač H 145-91/99, (428/94 x P 3/84-01) Z 2-3, W 2-3.

TULÁCKÝ RÁNO 477 LM (Koniček 2005) Neskutečná kombinace vínově purpurové barvy se světle smetanovou. Vrchní okvětní lístky jsou vínově purpurové, spodní jsou světle smetanové s tmavě vínovou pikotáží a lemlem, uprostřed plátek mají navíc tmavě vínový proužek. Klasy mají přísné, dvouřadé uspořádání silně zvlněných a voskovitých květů. Otevírá se současně 7-9 květů z 22-24 pupat. Semenač 4/1-3-92/95 (Olinka x Tango) Z 3-4, W 3-4.

Alleman Glads:

CARDINAL 456 EM (Madeson 2005) Tmavě červený, silně zkadeřený a voskový, 8 současně otevřených květů na klase s 22 puky. Stromboli x Artistry.

KNOCTI SUNSET 425 M (Madeson 2005) Středně oranžový s krémovým proužkem na všech lístcích a jasně červenou skvrnou v jícnu. Výška 75 cm, nákvět

26/8. Původ: semenáč x Dreams End.

LISA 545 M (Alleman 2005) Růžový s bílým středem, voskový, nákvět 26/8-9. Sem. J-131, Day Dreamer x Patty Gay.

NOBLE LADY 445 EM (Alleman 2005) Středně růžový s čistě bílým středem, voskový, nákvět 23/8. Pink Lady x Ice Cap.

ORANGE SURF 225 E (Alleman 2005) Jasně oranžový se žlutým středem a červeným šípem v jícnu, nákvět 22/8-10. Sem. J-69, Carol Lee x La Petite.

QUIET PINK 245 EM (Alleman 2005) Středně růžový s krémovým středem, nákvět 21/8-9. Brenda Jo x semenáč.

SOFTLY 333 M (Madeson 2005) Světle lososový se světle žlutým středem, zkadeřený a voskový, nákvět 26/12, výška 80 cm. Grand Finale x Celebrity.

Peeters Enterprises:

ANTOON VERBERK 454 EM (Peeters 2005) Středně červený, slabě zřasený, nákvět 22/7-8, délka klasu 60 cm. Sem. LP 95-52-3, Crimson Fire x Lady in Red.

BIG TIMBER 479 M (Euer 2005) Sametově růžovo-purpurový s jemnými bílými linkami na spodních lístcích, nákvět 26/8-9, klas 75 cm. Sem. RB-1.

BROWN STAR 298 EM (Mimránek 2005) Sytá tmavohnědá barva s oranžovo-červenými podtóny, světlejší střed s červenými čárkami na spodních lístcích, slabě zřasený, nákvět 21/7-8/5-6, klas 55 cm. Sem. BAT-92, Tiger Eyes x Star Wars.

CORAL ICE 437 M (Euer 2005) Tmavě korálově lososový s malou žlutou skvrnou, nákvět 21/7-8, klas 55 cm. Thor x Christmas Red.

COUNTRY KNOLL 204 M (Frederick 2005) Čistě středně žlutozelený, spodní lístky mírně sytější, středně zřasený, nákvět 20/7-8/5, klas 60 cm. Sem. 98-11, Royal x Cream de Mint.

DARREN'S BLUE 486 E (Peeters 2005) Tmavě fialově modrý, slabě zřasený, nákvět 22/7, klas 65 cm. Sem. LP 96-84-1, Rasmin x Storm Clouds.

DOMINATOR 465 M (Mimránek 2005) Levandulově růžový s velkou bílou skvrnou na spodních lístcích, zřasený, nákvět 22/8/7, klas 60 cm. Sem. AZP-PU, Pulchritude x (Olinka x Pilsen Champion).

EARLY GIRLIE 434 VE (Peeters 2005) Růžově lososový, silně zřasený a voskový, velmi raný, nákvět 22/7. Sem. LP 98-160-2, Dream Queen x Sireal.

EARLY LITTLE YELLOW 212 VE (Peeters 2005) Krémově žlutý, do středu sytější, zřasený, nákvět 22/7. Sem. LP 98-12-9, Creamy Yellow x Mountain Meadow.

FLAME EYE 373 EM (Mimránek 2005) Levandulově růžový s růžově červenou na spodních lístcích, široce otevřeně zřasené květy, nákvět 25/8-9, klas 65 cm. Sem. BFB-A, Esperanto x (Pulchritude x (Olinka x Pilsen Champion)).

GAI LURON 335 M (Croteau 2005) Lososový, spodní lístky žluté s červenou skvrnou, nákvět 23/9, klas 65 cm. Sem. 92-10-22, Pulchritude x Aubrey Lane.

HURON LOVE 443 M (Peeters 2005) Světle růžový s krémově bílým středem, středně zřasený, nákvět 29/9/7, klas 70 cm. Sem. LP 98-179-10, Vision x Dreamdust.

HURON TOUCH 441 M (Peeters 2005) Velmi světle růžový, spodní lístky krémové s růžovočervenou kresbou, nákvět 26/10/7, klas 75 cm. Sem. LP 98-213-1, Huron Lady x Hendrika.

KAREN P. 253 M (Frederick 2005) Šarlatově červený se světle žlutou skvrnou na

spodních lístcích, středně zřasený, nákvět 21/8-10/5, klas 60 cm. Sem. 97-38, Nicholas x Zdenička.

LITTLE DYNAMO 154 E (Sellinger 2005) Červená miniatura, nákvět 22/8, klas 60 cm. Sem. 96-52, Flashfire x semenáč.

MARIA ELIZABETH 453 M (Peeters 2005) Světle červený s velkou bílou skvrnou, nákvět 26/8-10/7-8, klas 70 cm. Sem. LP 98-194-2, Montezuma x Dreamdust.

MAXIME 471 M (Croteau 2005) Světle levandulový se sytějšími okraji lístků a malou bílou skvrnou, jemně zřasený, nákvět 25/10, klas 65 cm. Sem. 94-6-1, White Ice x Bluet.

MELODRAME 253 M (Croteau 2005) Světle červený se žlutou skvrnou, slabě zřasený, nákvět 24/9/6, klas 60 cm. Sem. 92 xyz, Drama x nezn. (možná White Ice)

PINK SHERBET 245 EM (Frederick 2005) Tmavě lososově růžový, spodní lístky žluté s červenorůžovou, středně zřasený, nákvět 20-21/6-7/5-6, klas 60 cm. Sem. 98-6, (Black Lash x Marilyn Ruth) x 94-5.

PLAISIR 433 EM (Croteau 2005) Lososový, žlutá skvrna s červeným středem, nákvět 27/9/7, klas 70 cm. Sem. 92-10-6, Pulchritude x Aubrey Lane.

PURPLE DYNAMO 278 EM (Sander 2005) Tmavě sametově purpurový se žlutými znaky v jícnu, nákvět 20-22/7, klas 65 cm. Inky x Red Bantam.

RANDOLPH 441 M (Madeson 2005) Světle růžový, spodní lístky krémově bílé s velkou červenou skvrnou, silně zkadeřený a voskový, nákvět 23/9, klas 65 cm. Sem. 99-103, (Fire & Ice x Centerpiece) x (Pristine x Frizzled Coral Lace)

SKY MAGIC 247 M (Frederick 2005) Růžový s bílým středem, zkadeřený, nákvět 22/9, klas 70 cm. Sem. 98-19, (Black Lash x Marilyn Ruth) x 94-5.

SUMMER DAWN 253 M (Frederick 2005) Světle červený se žlutými čárkami a skvrnou na spodních lístcích, slabě zřasený, nákvět 23/7, klas 60 cm. Sem. 98-7, Twilight x (Black Lash x Marilyn Ruth).

VELEHRAD 465 M (Mimránek 2005) Růžový s krémovým středem a spodními lístky, zkadeřený, nákvět 18/7-8, klas 60 cm. Sem. ATE-1, Sundoro x (Pulchritude x Najada)

WARREN M. 455 M (Madeson 2005) Jasně červený s krémově žlutým středem, středně zřasený, nákvět 20/7, klas 65 cm. Sem. 97-187, Magic Moment x Fireball II.

Ošetření řezaných květů

Ing. Jan Holík

Uvádí se, že 20 až 40 % řezaných květů přichází nazmar. Podle holandských pramenů jsou ztráty 2 – 10 % u pěstitele, 2 – 6 % na aukčním trhu, 2 – 14 % ve velkoobchodě a 12 – 20 % v maloobchodě.

1. PŘÍČINY ZTRÁT. Patří sem *vadnutí květů* (transpirace a evaporace), *dýchání květů* (respirace), *špatné pěstební podmínky*, *nedostatek živin* v rostlině, *stárnutí a odkvétání*, *poškození a stresové reakce*, *mikrobiální napadení*, *nedostatečné ošetření po řezu* a *nehodné skladování*.

1.1. Transpirace je množství vody, procházející rostlinou za jednotku času. Řezem narušíme systém rovnováhy mezi příjmem a výdejem vody. Převažuje evaporace (výparu) nad příjmem vody způsobuje pokles turgidity (nasyčení pletiv) a

nastává vadnutí. Turgidita při řezu bývá kolem 75 až 95 %. Co nejdříve po řezu musíme zlepšit vodní režim tzv. hydratací (ponořením stonku do vody). Přísun vody stonkem lze regulovat úpravou řezných ploch a ochranou průchodnosti cévních svazků.

Průchodnost vody v pletivech může být snížena ucpáním cévních svazků, tzv. embolií, která má několik příčin. Je to *přítomnost vzduchu a plynů*, rozpuštěných ve vodě (obranou je použití ohřáté nebo převařené vody a obnovovací řez pod vodou), ucpání cévních svazků *bakteriemi a mikroby* (ochrana spočívá v sanitaci a desinfekci vody či vodních roztoků a nádob pro řezané květy) a *sraženiny oxidačních zplodin* (např. fenolické látky), které omezíme přidáním antioxidantů a odvodu vzdušných plynů.

1.2. Evaporace (výpar) je difusní proces přímo úměrný rozdílu koncentrace vodní páry na odpařujícím se povrchu rostliny a okolním vzduchu. Výpar je ovlivněn vlhkostními poměry při povrchu rostlin, velikostí odpařované plochy, rychlostí proudění vzduchu, teplotou, světlem a barometrickým tlakem. Ztráta vody výparem z řezaných květů se projevuje navenek vadnutím, současně dochází ke snížení hmotnosti a ke vzniku metabolických poruch. Ve zvadlých květech dochází ke ztrátám zásobních látek, úbytku sušiny, zvýšené produkci tepla, klesá odolnost proti stresorům, zvl. proti mikrobiálnímu napadení. Po větší ztrátě vody dochází ke *kritické mezi vadnutí* (odumírání pletiv), kdy jsou květy nenávratně poškozeny a nelze je oživit ani po vložení do vody.

1.3. Respirace (dýchání) je proces, při kterém dochází k přeměně *zásobních látek*. Jejich prodáváním se zkracuje skladovatelnost a životnost řezaných květů. Hlavním respiračním materiálem jsou sacharidy (cukry). Při jejich nedostatku jsou prodávány další složky, zvláště bílkoviny. Při tom vznikají vedlejší zplodiny (zvláště amoniak), které zhoršují jakost květů. V době otevírání květů se respirace silně zvyšuje a je ovlivňována řadou faktorů. Z vnitřních faktorů to jsou druhové a odrůdové znaky, zásobní energetické zdroje a vývojová fáze. Vnější faktory jsou teplota, vlhkost vzduchu, obsah kyslíku a oxidu uhličitého, světlo a stresory. Nejvíce je dýchání ovlivňováno teplotou. Při ochlazení z 20 °C na 10 °C klesne intenzita dýchání o polovinu. Žádoucího zpomalení intenzity dýchání lze též docílit aplikací *bioregulatorů* (gibereliny, cytokininy).

1.4. Stresory (zdroje stresu) mohou být abiotické (mechanické, teplotní, vodní, radiační, etylénové, chemické) nebo biotické (napadení plísněmi, bakteriemi, hmyzem či škůdci). Na stres reagují květy zvýšenou intenzitou dýchání, produkcí stresových metabolitů, změnami barvy, textury, tvaru a zkrácenou životností květů.

Etylén (C₂H₄) je rostlinný hormon a zároveň význačný stresor. Jako přirozený fytohormon urychluje procesy vykvétání, stárnutí a odumírání pletiv. Zrychluje proces dýchání a snižuje odolnost proti plísním. U květů způsobuje stárnutí petalů, ztrátu barvy, zasychání, svinování a opadávání okvětního lístku. Listy ztrácejí chlorofyl, žloutnou, vadnou a opadávají. Etylén může z rostliny uniknout do ovzduší a naopak ze vzduchu prostupovat do rostlin. Endogenními (vnitřními) zdroji etylénu jsou rostliny samotné. Ektogenními (vnějšími) zdroji mohou být společně skladovaná zrající jablka nebo rajčata, která etylén produkují, dále pak spalovací motory, nedokonalé hoření při vytápění a průmyslové exhalace. Nejnížší kritická koncentrace etylénu pro zvláště citlivé druhy je 20 až 60 ml v 1000 m³ vzduchu. Citlivost na etylén se mění podle

vývojové fáze kvetení, méně citlivá jsou poupata a květy v nižší vývojové fázi.

Nepříznivý vliv etylénu lze omezit snížením teploty a větráním. Produkce etylénu se omezí zvýšením obsahu CO₂ na 5 – 10% nebo snížením obsahu kyslíku až na 2 %, patří sem i antimikrobiální ochrana a ošetření bioregulatory. Ve větších provozech se využívá zařízení na principu filtrace, absorpce nebo rozkladu etylénu. Účinné jsou např. filtry s aktivním uhlím nebo manganistanem draselným (*hypermangan*), též ošetření 0,25 – 0,30 % etylenoxidem. Také odstranění prašníků (kastrace) zpomaluje stárnutí, protože neopylené květy produkují méně etylénu.

1.5. Alleopatie je vzájemné působení různých druhů rostlin. Např. květy *Lilium*, *Narcissus*, *Convallaria* zhoršují životnost ostatních květů, umístěných společně ve váze. Žlutokvětě odrůdy *Rosa*, *Gerbera* zhoršují životnost odrůd jiné barvy. Naopak *Chamaecyparis*, *Asperula* zlepšují životnost květů *Tulipa*. Tyto vztahy je třeba respektovat při skladování a aranžování.

1.6. Mikrobiologické procesy, které způsobují bakterie a jiné fytopatogenní mikroorganismy obsažené ve vodě i na povrchu rostlin jsou zdrojem nepropustných bariér, ucpávajících cévní svazky (na stoncích ve vodě vytvářejí mazlavý povlak). Preventivní ochranou je předsklizňové ošetřování fungicidními a baktericidními postřiky, mikrobiální kontrola a úprava vody, desinfekce nádob, váz, provozních prostor a skladů a rychlé zchlazení řezaných květů.

1.7. Pěstební podmínky (světlo, teplo, půda a výživa) výrazně ovlivňují jakost a životnost řezaných květů. Při nedostatku světla se tvoří málo zásobních látek, pletiva jsou řídká, květy nevybarvené, stonky vytáhlé a listy světlé. Vysoké teploty způsobují velkou ztrátu vody a zásobních látek v pletivech. Nižší teploty při sklizni působí příznivě na kvalitu a životnost. Vysoký obsah některých minerálních solí v půdě a rostlině (např. nadbytek dusíku) zkracuje dobu životnosti květů a náchylnost k houbovým chorobám. Nedostatečné hnojení rovněž kvalitu květu snižuje, zvláště při deficitu K, Ca, P.

Termín sklizně určuje vývojové stadium květu. U některých druhů se řez provádí ve stadiu málo rozvinutých poupat (*Diantus*, *Gladiolus*, *Narcissus*, *Tulipa*) u jiných polorozvitá poupata (*Lilium*, *Syringa*, *Tagetes*) nebo v plném květu (*Chrysanthemum*, *Phlox*, *Dahlia*, *Zinnia*). Nejlépe je řezat květy ráno (popř. večer) kdy je nižší teplota a vyšší turgidita.

1.8. Sanitace manipulačních a skladovacích prostor. Za mikrobiologicky nezávadnou se pokládá kontaminace stěn nižší než 100 mikrobů na 1 cm². Místnosti se po vyčištění nejprve desinfikují, zbaví hmyzu popř. deratizují, stěny a stropy se bílí vápenným mlékem s přísadou desinfekčních činidel. **Běžná desinfekce** prostor a nádob se provádí 1x týdně. V menších provozech se užívají ruční postřikovače nebo aerosolové generátory, ve velkých provozech to jsou umývací a desinfekční tlakové stroje. Protože mikroby jsou citlivější na vlhké prostředí, je třeba povrch omyvatelných stěn, podlah a zařízení před desinfekcí smáčet vodou s detergentem. Používají se čisticí a desinfekční prostředky, vhodné pro potravinářské provozy (např. Despon, Dosiilin, chlornany, chloramin aj.). Prázdné místnosti lze též desinfikovat plynným oxidem siřičitým nebo pálením síry (60 – 90 g.m⁻³). Po desinfekci musíme prostory dostatečně vyvětrat.

Nádoby a vázy musí být pravidelně čistěny vodou s přísadou detergentů, mýdla a desinfekce. Poté je nutné opláchnutí horkou vodou. Mikrobiologická čistota

vody pro květy má odpovídat požadavkům pitné vody. U některých druhů je na závadu přítomnost chioru a fluoru (např. *Gladiolus*, *Chrysanthemum*, *Gerbera*, *Lilium*, *Freesia*).

2. OCHRANNÉ ROZTOKY. Látky aplikované do roztoků se dělí podle účinku na složky upravující *kvalitu vody*, látky dodávající *živiny*, látky *s antietylenovým účinkem*, *bioregulačním účinkem*, *nakvétacím účinkem* a látky *biocidní* (fungicidní, baktericidní, desinfekční a konzervační). Většinou se do roztoků stonky květů ponoří. Někdy lze použít postřik, fumigaci (plynování), nebo máčení celých květů.

2.1. K úpravě vody slouží *kyseliny*, *antioxidanty*, *anorganické soli*, *změkčovačla* a *detergenty*. **Okyselení roztoku** chrání před acidofobními mikroorganismy, omezuje oxidaci a zlepšuje příjem vody pletivy. Optimální je okyselení na pH 3 až 4. Pokles pH pod 4,5 snižuje počet bakterií až o 90 %. Nejčastěji se používá kyselina citronová v koncentraci 50 až 800 ppm. (pozn.: ppm (parts per million) je jednotka vyjadřující počet částic látky na 1 milion částic ostatních. Přibližně odpovídá koncentraci 1 mg látky v 1 l roztoku). **Antioxidanty** snižují obsah kyslíku. Používá se kyselina askorbová a pyrosulfid. Vzduch se vypudí též zahřátím vody. **Anorganické soli**, např. síran hořečnatý, síran draselnohlinitý (800 ppm), síran hlinitý (50 – 100 mg.l⁻¹) snižují obsah chloru, mají mikrobicidní účinky a působí jako stabilizátor barvy květů. Podobné účinky mají některé chloridy a soli kobaltu, nejsou však vhodné pro *mečky* aj. **Změkčovačla** upravují vysokou tvrdost vody. Používají se běžné změkčovací prostředky (šťavelany) k vysrážení vápníku. **Detergenty** snižují povrchové napětí vody a zlepšují přilnutí roztoku k rostlině a jeho lepší využití.

2.2. Živiny v roztoku prodlužují životnost, zlepšují vybarvení a velikost květů, které byly sklizeny v ranější vývojové fázi. Přidávají se hlavně cukry, ale také zdroje dusíku, fosforu, stopových prvků, aminokyseliny aj. Z cukrů se používá sacharóza (řepný krystalový cukr), hlavně u květů chudých na zásobní látky (*Gerbera*, *Gladiolus*). Koncentrace se pohybují od 15 – 20 g (*růže*), 50 g (*mečky*) až 70 g (*karafiát*), ostatní druhy 30 g cukru na 1 litr roztoku. Cukerné roztoky podporují růst mikrobů, proto musí být přidána antimikrobiální složka. Jako zdroj minerálních živin se používá dusičnan vápenatý, fosforečnan amonný nebo močovina. Bór (*borax*, *kyselina boritá*) zpomaluje stárnutí a má baktericidní účinek. Mohou se využít i vhodné aminokyseliny (*prolin*, *hydroxyprolin*).

2.3. Antimikrobiální složky. Doporučované přípravky jsou septonex v koncentraci 200 ppm nebo dvojsiřičitan sodný (bisulfit, pyrosulfid) 50 až 100 ppm. Působí jako fungicidy (proti plísním) a antioxidanty. Používají se též kvarterní amoniové soli (350 až 700 ppm po dobu 8 hodin), dále kyseliny peroctová a salicylová. Z dalších přípravků lze použít ajatin, pantocid, manganistan draselný a některé fungicidy (rowral, ronilan, sumilex aj.).

2.4. Antietylenové přípravky snižují tvorbu a koncentraci endogenního etylénu v pletivech, nebo omezují jeho působení z vnějšího (ektogenního) prostředí. Některé mají kombinovaný účinek. Nejúčinnější je dusičnan stříbrný AgNO₃ (50 až 300 ppm). Má též výborný antimikrobiální účinek, snižuje riziko embolie cévních svazků. Síranatan (thiosíran, thiosulfát) stříbrný Ag₂S₂O₃ (STS) v dávce 25 až 200 ppm je lépe přijímán než AgNO₃, má však slabší účinek, délka jeho aplikace je 4 až 8 h při teplotě 20 °C nebo 24 až 28 h při 5 °C. Slabší účinek má též octan stříbrný v koncentraci 25 až 200 mg.l⁻¹. Další antietylenové látky jsou kyselina

aminoxyoctová (AOA), aminoetoxyvinylglycin (AVG), 1-methylcyclopropan (1-MCP), chlorid nikelnatý aj.

2.5. Bioregulátory regulují biologické procesy. U řezaných květů dochází k přerušení dodávek *giberelinů* a *cytokininů*, čímž se zhoršuje otevírání květů a jejich předčasné stárnutí. Proti žloutnutí listů se aplikuje kyselina giberelová (5–10 mg.l⁻¹). Z cytokininů se používá 6-benzyladenin (zpomaluje stárnutí), 6-benzylaminopurin v dávce 60 ppm (prodlužuje životnost květů mečíků, zvyšuje příjem vody a omezuje její výdej), kinetin (zpomaluje vadnutí). *Auxiny* jsou rostlinné hormony, které zabraňují opadu listů a inhibují aktivitu enzymů. Patří sem kyselina alfa-naftyloctová (NAA) dávka 1 – 50 ppm, kyselina indolyloctová (IAA), kyselina aminoctová (AAA) aj. K ošetření květů růží a šeráků byly zkoušeny *glukosidy* (konvalarin, digitalin, digitoxin a kumarin), které zpomalují látkovou výměnu. V přípravě roztoků se uplatňují také *retardátory*, které zpomalují metabolické a růstové procesy např. alfa-naftyloctan metylnatý, hydrazid kyseliny maleinové, karbaminany aj.

2.6. Nakvétací složky v roztoku, zvyšují kvalitu; rychlost a úpinost nakvetení, snižují produkci etylénu a zlepšují vodivost pletiv u květů, řezaných ve stadiu málo nakvetělých poupat. Pro rychlé nakvétání nelze tyto roztoky aplikovat v chladárně. Jejich použití vyžaduje vyšší teplotu a intenzivní osvětlení (např. 16 h za den). Nakvétací a zároveň protietylénový účinek mají soli 8-hydroxychinolinu: citran (HQC) a síran (HQS). V koncentraci 200 až 300 ppm se osvědčily u aster, mečíků, hledíků, chryzantém, karafiátů aj.

2.7. Druhy roztoků. Podle účelu dělíme roztoky na jednorázové, které působí krátce (5 až 20 h), kde upravujeme kvalitu vody, doplníme živiny a bioregulátory. Volí se vyšší obsah sacharózy (5 až 20 %). Osvědčilo se tzv. pulsační ošetření, kdy se jednorázový roztok několikrát mění. Např.: sacharóza 5 %, 8-HQS 300 ppm, AgNO₃ 0,003 %, kyselina citrónová na pH 4.

Kondiční roztoky se uplatňují při delším skladování a transportu. Používá se nižší koncentrace složek a roztok se vyměňuje za 2 až 3 dny. Teplota nemá překročit 20 °C. Na květinových burzách bývá toto ošetření povinné.

Roztoky pro udržení životnosti květů ve váze mají hlavní složku sacharózu, antimikrobní přípravek a kyselinu citrónovou. Např.: sacharóza 1,5 %, kyselina citrónová 320 ppm, dusičnan stříbrný 25 ppm. Roztoky nakvétací (kap. 2.6). Např. pro růže: sacharóza 1,5 %, 8-HQS 250 ppm, benzyladenin 100 ppm.

2.8. Obchodní přípravky pod různými názvy jsou sestavovány z uvedených i jiných složek. U některých není složení uvedeno. Mohou být univerzální (většinou použitelné jako *kondiční roztoky*), nebo speciální pro jednotlivé druhy. Některé obchodní názvy (v závorce země původu): *AADURAL P*, *CVL* (NL), *AKN* (D), *ANJER VB* (NL), *ARGYLENE* (NL), *AVG* (D), *CUMASINA* (D), *CHITOSAN* (JAP), *CHRYSAL* (NL), *EUROFLEUR* (NL), *FLORARIFE* (USA), *FLORAVIT* (CZ), *FLOREVER* (NL), *FLORISSANT* (NL), *FLORTISYN* (CZ), *FLOWERFRESH* (D), *FYTOSTABIL* (SK), *OASIS* (D), *PROFLOVIT* (PL), *VITAFLOLIN* (F), *ZWETIN* (D).

3. SKLADOVÁNÍ A CHLAZENÍ. Ke krátkodobému skladování lze využít studených sklepů nebo chladných místností s možností nočního větrání. Lepší je však uložení v chladárně. Skladování dlouhodobé musí být výhradně v chladárně s řízeným provozem.

Květy je nutno chladit co nejdříve po sklizni (podle druhu, nejčastěji na cca 4 –

5 °C). Rychlost chlazení by měla být nejméně 5 °C za hodinu po dobu 4 – 6 h (popř. přes noc). Nejčastěji se používá ukládání *namokro*. Květy se vkládají do vody nebo roztoku o teplotě 35 – 43 °C a ihned se s nádobou přenesou do chladírny. Chladárna má umožnit variabilitu režimu vč. jistění proti poklesu teploty pod přípustnou mez a výměnu vzduchu rychlostí od 0,2 do 4 m.s⁻¹. Květy nemají být vystaveny přímému proudu (při předchlazování 1 až 2 m.h⁻¹, během skladování 0,25 až 0,4 m.h⁻¹). Odváděcí vzduchovody mají být při podlaze (etylén je těžší než vzduch), příváděcí nemají být blízko vnějších zdrojů etylénu, popř. se opatřují filtry. Relativní vlhkost vzduchu pro květy skladované namokro se má pohybovat v rozmezí 90 až 98 %. Chladírny mají být temné (některé druhy potřebují světlo např. *Chrysanthemum*). Malé a střední chladírny mívají decentralizované chlazení s výkonností kolem 30 W.m⁻³. Velké chladírny mají klimatizaci řízenou počítačovým programem. Při vyskladňování nemá dojít k teplotnímu šoku a orosení květů. Teplota se má zvyšovat postupně, nejprve na 10 °C, po 24 h na pokojovou teplotu.

Ukládání květů *nasucho* se používá při dlouhodobém skladování v hermetizovaných foliových obalech. Po vyskladnění je nutné aplikovat nakvétací roztok.

4. BALENÍ A TRANSPORT. Balicí materiál se volí podle druhu květů a předpokládané doby prodeje. Používá se hedvábný papír, voskovaný voduodpudivý papír, celofán, polyetylénová, polypropylénová nebo hliníková folie, kartonové krabice aj. Pouhý papír nebo děrovaná folie snižují úbytek hmotnosti květů na polovinu. U foliových obalů je problematická kondenzace vody, která může květy poškodit. Toto lze omezit vychlazením květů, použitím perforovaných folií nebo vkládaním absorbérů par do hermetizovaných obalů.

Během transportu nemá teplota přesáhnout 10 °C. Do transportních obalů lze vkládat chladicí prvky. Jsou to malé krabičky z tvrdého polyetylénu (obsahující vhodný roztok), které se nechají vychladit na teplotu až –28 °C a vkládají se k vnitřním stěnám tak, aby se nedotýkaly květů. Pokud přepravujeme květy nepředchlazené, mají být uloženy vzdušně a mezi kartony musí být prostor pro větrání. Na delší přepravu se užívají klimatizované vozy nebo kontejnery. Květy se přepravují obvykle nasucho, u druhů *Gerbera*, *Rosa*, *Gladiolus* se doporučuje přeprava namokro, stonek je ponořený asi 10 cm ve vodě nebo roztoku. Květy nikdy nepřepravujeme společně s ovocem a zeleninou z důvodu tvorby ektogenního etylénu.

5. KVĚTY MEČÍKŮ jsou velmi citlivé na plíseň šedou, na chlor ve vodě, ve vzduchu i v půdě a na fluor ve vodě. Střední citlivost je na etylén, na chlad a na příliš vysoký obsah cukru v roztoku. Květy projevují silný *geotropismus* (reakce na zemskou přitažlivost, květy se mají přepravovat ve svislé, vzpřímené poloze) a *fatotropismus* (ohýbání ke světelnému zdroji).

5.1. Řez květů se provádí ve stadiu zřetelně vybarvených 2 až 3 dolních poupat. U předčasné sklizně poupata nevykvetou, rozkvetlé jsou citlivé na mechanické poškození. Z pole do chladírny se odvázejí ve vzpřímené poloze.

5.2. Ošetření po sklizni. Květy svazkujeme volným úvazkem po 10 ks a vkládáme do jednorázového roztoku (např. Floravit-N nebo směsi: septonex 200 mg.l⁻¹ a cukr 50 g.l⁻¹), který necháme působit 24 h, při teplotě 10 °C, následně zchladíme na 4 °C. Roztok nesmí obsahovat chlor a fluor. Chlorovanou vodu lze

upravit síranem hlinitým 0,7 g.l⁻¹. Nepoužívat pitnou vodu, pokud je fluorizovaná (bílé a žluté odrůdy jsou na fluor méně citlivé).

5.3. Skladujeme jen v nutných případech, a to vždy vzpřímené (svise). Před skladováním se ošetří namáčením do fungicidního roztoku *rovraiu* nebo *ronilanu* (1 g.l⁻¹) po dobu 30 s.

Nasucho, zabalené ve vodoodpudivém papíru a v kartonových krabicích při teplotě 0 až +2 °C lze květy skladovat max. 10 dní, při 4 až 5 °C jen 5 až 6 dní. Chceme-li skladovat déle, musíme květy napřed ošetřit jednorázovým roztokem (100 g.l⁻¹ sacharózy a STS) při výšce hladiny 30 mm po dobu 24 h. Pak se vychladí na 4 °C, zabalí do papíru a plynotěsné folie (vydrží 14 až 21 dní).

Namokro se skladují v ochranném roztoku (např. septonex 200 g.l⁻¹ a cukr 50 g.l⁻¹ nebo 8-HQC + cukr 30 g.l⁻¹). Při teplotě 2 až 4 °C vydrží asi 7 dní, max. 14 dní podle odrůdy.

5.4. Nakvétání. Mečíky, sklizené v ranějším stadiu, je třeba po delším skladování ošetřit nakvétacím roztokem. Dosáhneme tak větších květů, více vykvetlých poupat a delší životnosti. Nejdříve provedeme obnovovací řez a květy vložíme do nakvétacího roztoku při 18 až 20 °C a přiměřeném osvětlení na tak dlouho, až se dosáhne požadovaného nakvetení. Pak stonky opláchneme, aby nebyly lepkavé. U roztoků s nižší koncentrací cukru (např. AAdural AK, 30 g.l⁻¹) to není nutné. Z jiných roztoků lze použít např. Chrysal VB (2 ml.l⁻¹) + cukr (200 g.l⁻¹).

5.5. Transport. Často se přepravují nasucho, ve vzpřímené (svise) poloze a vždy po ošetření ochranným roztokem. Teplota nemá překročit 10 °C. Po transportu obnovíme řez (zkrátíme o 25 mm) a vložíme do ochranného roztoku (sacharóza + baktericid). Přeprava namokro je pro květy mečíků vhodnější, ale z provozních důvodů složitější.

Životnost ve váze je závislá na odrůdě, způsobu ošetření a teplotě. Může být 8 až 14 dní. Podmínkou jsou ochranné roztoky a voda bez chloru a fluoru.

Použitá literatura: Kopec K., Péče o jakost řezaných květů, MZLU Brno, 1998

Zamyšlení nad šlechtěním

Jan Axman

Z touhy a zvědavosti po vypěstování nových odrůd mečíků jsem se pustil amatérsky do šlechtění. První rady o technice šlechtění jsem získával od pana Václava Kadlece. Za nejdůležitější sdělení považuji, že při křížení musí být blízka lepkavá, „živá“, schopná přijímat pyl, který by měl být zralý, aby se vytvořilo co nejvíce semen v semeníku. K tomu je taktéž potřeba příznivého počasí, bez deště.

Další důležitou podmínkou úspěšného křížení je výběr rodičů. V začátcích jsem používal ke křížení mečíky, které právě na záhonech kvetly. Pověštině to byly starší odrůdy, které vytvářely kratší klasy s 16 až 21 puky, odrůdy s větším počtem puků byly výjimkou. Velké množství odrůd má tendenci klasy v potomstvu zkracovat a tak moji šlechtěnci vytvářeli zase jen 16 až 20 puků. Později jsem si začal zapisovat do seznamu semenáčů rodičovství, délku klasu, výšku rostliny, celkový počet puků a nákvět, též míru zkadeření a pevnosti květu. Začal jsem srovnávat vlastnosti rodičů s

jejich potomky. Moje závěry byly takové, že semenáče měly povětšinou zděděny po některém z rodičů vlastnosti, jako například výšku, nákvět, zkadeření, množivost, zdravotní stav, ale vybarvení nebylo totožné, jen někdy přibližné. Ne nadarmo se říká, že ten je po dědovi nebo babičce, ať už z otce nebo matčiny strany. Převažují-li dobré vlastnosti, budou převažovat u potomstva a opačně.

Vrátil jsem se k článku Liniové šlechtění od Lewise Turnera (Gladiris č. 97, str. 19), ve kterém se píše o chromozomovém páru AB a AC. Jestliže písmena označují A-matku, B-otce matky, potom by otec měl mít rodiče C-matku a D-otce, pokud rodiče nemají stejnou matku. Procentní poměr by zůstal stejný, vnuci tedy po obou matkách a obou otcích. Budou-li mít otec a matka rodiče s 27 puky, „děti“ by měly mít také 27 puků. Pokud by měl jeden z rodičů méně puků, potom by mělo 25% potomků méně puků. Čím více rodičů křížených odrůd bude mít menší počet puků, tím více semenáčů bude krátkých.

Mnoho krásných mečíků má výborné genetické vlastnosti, ale nemají výstavní parametry (klas do 70 cm a do 23 puků). Muselo by být jen velkou náhodou, aby dosáhly lepších parametrů v potomstvu při křížení mezi sebou. Zde je potřeba použít odrůdu či semenáč, který má v rodičovství odrůdu s větším počtem puků a výbornou stavbou květů v klase. Již dávno jsem zjistil, že mnohé dekorační mečíky jsou krásné, ale větší poptávka je po výstavních klasech, které působí majestátněji.

V posledních deseti letech jsem se vinou klimatických podmínek, nemocí a úmrtí manželky věnoval křížení jen teoreticky a mnoho dřívějších křížení jsem pozbyl nebo nedopěstoval. Pokud by někdo měl zájem o šlechtění a pěstování, mohl bych mu poradit, či přenechat brut některých svých semenáčů. Vzhledem ke stáří a zdravotním potížím nebudu již vysazovat brut.

Mohl bych jmenovat odrůdy, které byly před deseti lety vhodné pro křížení, ale jsou v sortimentu našich členů jen málo zastoupeny a neví, zdali se mnohé z nich dále u nás pěstují. Když sledujete nabídku novinek, které jsou uváděny firmami v USA a Kanadě, je zde stále vidět pokrok, i když malý, ale pokrok zde stále je. Myslím, že především po stránce množivosti a zdravotního stavu. Také novinek s výstavními parametry stále přibývá. Proto námětů, co by se dalo křížit, je nepřehledné množství. Mnoho odrůd je uváděno bez rodičovství, nebo jako samovolné křížení, zde pak je opravdu nutné jen experimentovat a zkoušet a zase sledovat potomstvo.

Rekapitulací poznatků z křížení zjistí, že jsem měl a snad jsem ještě udržel alespoň v brutu dosti nadějných mečíků s výbornými vlastnostmi ke křížení a pokud mi bude sloužit zdraví i počasí, snad mezi nevykvetlými semenáči objevím i další nadějný rodiče. Mrzí mne, že se mi nepodařilo postavit skleník, který, jak si myslím, je výhodou pro šlechtitele k nezaplacení pro urychlení získání květoschopných hlíz ze semen nebo brutu.

Snad jsem některým „mladším“ členům nasadil brouka do hlavy a budou mít o čem přemýšlet. Ti, kterým se mečíky líbí a chtějí by mít ty nejlepší, často nevědí, jakého úsilí a práce je potřeba k jejich vypěstování, zvláště, když nemá šlechtitel ani dobré podmínky (půdu a zavlažování) pro pěstování.

Moje skúsenosti so šľachtením gladiol

Ján Roman

So šľachtením gladiol som začal v roku 1983. Prvé výsledky boli veľmi slabé a skoro všetko čo vzišlo z tohoto šľachtenia musel som vyradiť z pestovania. Prvé výsledky, ktoré sa dostavili, boli keď som začal krížiť s kultivarom LEMON MERINGUE. Tento kultivar vyšľachtil pán Euer a bol introdukovaný v roku 1980. Vznikol krížením (ESTHE x PEACH RUFFLES) x open. U otca sa dá podľa pomenovania usúdiť, že bol asi silne zriadený, čo potom odovzdal aj kultivaru LEMON MERINGUE. Tento kultivar vyniká hlavne krásnou zriadenosťou a dobrou stavbou klasu. Netrpí chorobami a stále si udržuje dobrú kondíciu bez virózy. Pri šľachtení som ho vždy používal ako otca a jako matku som volil kultivar, ktorý mal patričnú výšku. Čo sledujem kríženia tohto kultivaru u ostatných šľachtiteľov zisťujem, že z týchto krížení vznikli kultivary, ktoré mali žltú farbu. Pri mojom krížení, keď matkou bol ČERNÝ KÁMEN a otcom LEMON MERINGUE, vznikli kultivary PRIMADONA, MARICA a MELINA, ktoré majú krásnu ružovú farbu s krásnou dvojradovou stavbou. Všetky tieto kultivary sa vyznačujú skorým kvitnutím, čo tiež zdedili po otcovi, ktorý taktiež je skoro kvitnúcim kultivarom.

Kultivar LEMON MERINGUE som použil aj pri krížení s matkou ALFA. Z tohto kríženia bola vyselektovaná ZLATÁ NIKÉ, ktorá vlastnosti LEMON MERINGUE prenáša na nasledujúce potomstvá či už sa pri krížení používa ako matka alebo otec. Zisťoval som aj rodičovstvo ALFY, ktorá bola introdukovaná párom Adamovičom v roku 1982. Rodičovstvo bolo publikované NORTH AMERICAN GLADIOLUS COUNCIL v roku 1982 v osobitnom vydaní GLADIOLUS VARIETY PARENTAGES, compiled by Samuel N. Fisher takto: Honey (Med) x S-4 (fragrant sdig from G.A.Webster) čo mi veľa nenapovedá, pretože ide o neznámy semenáč. Dá sa však predpokladať, že otec nebol pravdepodobne žltej farby, ale bola to nejaká 500vka, pretože aj HONEY (Med) bola 420 a vznikla krížením ACACIA x CHIQUITA - veľkosť kvetu tohto kultivaru sa mi nepodarilo zistiť. [Pozn. red.: Semenáč S-4 má kvety ružové farby, jeho fotografie je publikovaná v knihe I. Adamoviče „Gladioly – mečiky“, vydané nakladateľstvom Veda v roce 1983 (obr. č. 144). Tamtéž je i fotografie cv. CHIQUITA (obr. č. 74) – kód triedy NAGC tohoto kultivaru je 327.]

Ako otca som LEMON MERINGUE použil pri krížení s LEMON FRESH (411) za účelom získania väčšej výšky. Z tohto kríženia vznikli väčšinou žlté potomstvá. Semenáče z tohto kríženia som vzájomne medzi sebou krížil a vyselektoval som z tohto kríženia MESAČNÚ LUNU s pekným dvojradovým usporiadaním kvetov na klase, ďalej kultivar 501 MORENA s rovným klasom a dvojradovou stavbou ako aj niektoré iné kultivary. Keď som použil pri krížení ZLATÚ NIKÉ ako otca výsledky neboli nejako vynikajúce najmä z kríženia v roku 1997. Ďalšie kríženia, ktoré som vykonal v nasledujúcich rokoch, budem hodnotiť v nasledujúcom období, až po vykonanej selekcii.

Dobré výsledky som dosiahol aj pri krížení s kultivarom BAMBINO. Pri tomto krížení som použil ako matku vysoký kultivar CICERO. Z tohto kríženia boli vyselektované tieto kultivary krásnej ružovej farby a to hlavne HUMENČANKA, KATEDRÁLA, RUŽOVÁ FANTÁZIA, RUŽOVÁ LASTURA. Pri krížení som ďalej použil ako otca Johnsonov kultivar BICENTENNIAL. Z kríženia s matkou CICERO som získal

siine zriadený kultivar MAŠLOVAČKA, ktorý som použil v ďalšom krížení so semenáčom 6-86-1 (LEMON FRESH x LEMON MERINGUE). Z kríženia 6-86-1 x MAŠLOVAČKA som vyselektoval semenáč 5-97-5, ktorý je v skušobnom testovaní a má vynikajúcu zriadenosť a voskovitosť. Z tohto kríženia sú testované aj ďalšie semenáče.

Zaujímavú skutočnosť som mal z kríženia DRAMY s ČERVENÝM MEDVEĎOM. Z tohto kríženia vznikli jednofarebné čieročervené kultivary, z ktorých ešte pestujem KLIATBU. Pri krížení som ako otca použil aj Adamovičov kultivar DIEVČATKO. Tento kultivar nemal potrebnú výšku, ale krásnu hustú dvojradovú stavbu. Krížil som ho s matkou GAY FESTIVAL. Z tohto kríženia bola FESTIVALOVÁ PARÁDA a HUMENSKÁ KRÁSKA. Tieto kultivary majú 10 -12 naraz otvorených kvetov a z toho dôvodu som použil FESTIVALOVÚ PARÁDU ako matku s kultivarom LEMON MERINGUE. Vyselektoval som krásne zriadený semenáč 8-97-3, ktorý pravdepodobne budem introdukovať na budúci rok. Z tohto kríženia testujem aj ďalšie semenáče.

Niektoré kultivary som vyšľachtil, keď pri krížení som použil ako otca semenáč pána Rýznara 69-30-01. Z tohto šľachtenia s otcom BAMBINO boli vyšľachtené BARDEJOVSKÉ KÚPELE a MAŠKARNÝ BÁL, ktoré po BAMBINE zdedili veľa naraz otvorených kvetov a perfektnú stavbu klasu. Ešte by som sa chcel zmieniť o vyšľachtenom kultivare ALADARI, ktorý pochádza z kríženia MILIONAIRE x Johnsonov SHEKINAH. Je silne zriadený a pri prvom rozkvitnutí mal až 28 pukov. Tento kultivar dáva málo brutu a klas je v niektorých rokoch perfektný, no niekedy neuspokojivý. Pri krížení kultivaru BORN FREE x BAMBINO boli vyselektované kultivary BOHATIER a HERKULES, ktoré majú pravidelnú stavbu klasu taktiež po otcovi a sú tmavej levandulovej farby. Z kríženia RAPTURE x LILA boli vyselektované kultivary PURPUROVÁ MISS a PURPUROVÉ SNY, ktoré sú tmavej levandulovej farby s bielym žihaním po kvete alebo na spodných lupeňoch.

To by bolo asi všetko z mojich skúseností z kríženia gladiol. Krížení som vykonal veľa, mnohé boli aj neúspešné, no o nich som sa nechcel zmieňovať.

Moje pestovanie gladiol v roku 2004

Ján Roman

Na úvod chcel by som uviesť, že gladioly pestujem na dvoch pozemkoch, ktoré som zdedil po rodičoch, a ktoré sa nachádzajú vo vzdialenosti 15 km od Humenného. Veľkosť týchto dvoch pozemkov je 20 árov, takže som mohol pestovať gladioly na tom istom mieste až po 5-tich rokoch. Problémy s pestovaním na týchto pozemkoch som skoro nemal. Bola tam zdravá pôda bez drôtovcov, takže nedochádzalo k poškodzovaniu hlúz, až na malé výnimky, keď hlúzy boli poškodené medvedikom, čo však bolo len ojedinelé. V posledných dvoch rokoch som na jednom z týchto pozemkov musel bojovať s hrýzcom vodným, ktorého sa mi ešte úplne nepodarilo zlikvidovať ani do dnešného dňa. Mám však už účinnejší prostriedok, ktorý má účinkovať otravným zadymujúcim prostriedkom, ktorý sa tak dostane do chodieb tohto hľadavca a bude pravdepodobne účinnejší ako prípravky, ktoré som použil v minulom roku. Tento škodca mi v minulom roku dokázal úplne zošrotovať niektoré kultivary pestované z brutu. Zaujímavé bolo najmä to, že len niektoré, ktoré

mu asi veľmi chutili.

Vzhľadom na vysoké ceny benzínu v minulom roku mi môj priateľ ponúkol pozemok v Humennom, na ktorom som pestoval veľké hľuzy, aby som nemusel dvakrát do týždňa rezať kvety na vzdialených pozemkoch. Potreboval som, vzhľadom na to, že som si kúpil digitálny fotoaparát, veľa fotiť, aby som si urobil dobrý obraz o pestovaných gladiolách ako aj semenáčoch. Ďalej som plánoval, že budem môcť urobiť aj viacej šľachtení. Tú prvú úlohu sa mi podarilo dokonale zvládnuť. Väčšinu pestovaných gladiol ako aj semenáčov mám už uložených v počítači a tak mám dokonalý prehľad čo pestovať a rozmnožovať a čo vyradiť z pestovania. Na tomto pozemku doteraz vôbec neboli pestované gladioly, a preto som dúfal, že budem mať veľmi pekné kvety.

Po oteplení v mesiaci apríli som začal najprv s výsadbou brutu. Tento som vysadil na pozemku v Tovarnom, kde každý rok som dosiahol dobré výsledky. Vypestoval som hlavne zdravé hľuzy veľkej, strednej aj malej veľkosti, až na výnimky, ktoré zlikvidoval hryzec vodný. S výsadbou hľúz na pozemku, ktorý mi ponúkol môj priateľ, som začal postupne od 20. apríla. Pôdu som dokonale skypčil, vyzerala vynikajúco, takže sa mi ani nesnívalo aké nebezpečenstvo sa z nej vyklúje.

Pri sadení som použil dobre preležaný kompost preosiaty na site s malými otvormi. So sadením som skončil asi okolo 10. mája. Počasie po zasadení gladiolám veľmi neprialo, pretože bolo málo zrážok a polievanie nebolo veľmi účinné, pretože na pozemku bola len ručná pumpa na vodu a nemohol som použiť rozprašovač. Ale tomu bolo tak aj na tých ostatných pozemkoch. Aj napriek tomu porast gladiol v prvej fáze sa mi veľmi páčil, gladioly boli zdravé a keď už mali po 3 listy urobil som prvý postrek Actelicom a Novoziom s pridaním Harmavitu. Prišiel dážď, ktorý pomohol gladiolám zvýšiť nárast. Neskôršie, asi o 2 týždne, som urobil druhý postrek, a to Basudinom a Dithane s pridaním Harmavitu. Bol som po postreku nemilo prekvapený, pretože listy niektorých kultivarov boli bielo sfarbené, čo spôsobilo pravdepodobne silné slnko. Porast trochu utrpel, ale potom, keď som ho poprášil liadkom pred dažďom, rýchlo sa opäť zotavil a keď už gladioly mali po 7 listoch poškodenie listov sa skoro v celkovom poraste stratilo a gladioly mali celkove krásnu zelenú farbu. Nedoporučoval by som však Basudin na postrek používať. Posledný postrek pred kvetom som urobil, keď gladioly mali 6-7 listov. Pred kvitnutím prišiel výdatný očakávaný dážď a gladioly po ňom začali kvitnúť v plnej paráde. Začalo fotenie a hodnotenie. Ako v prvom slede začali kvitnúť vysadené semenáče, ktoré boli sadené po 20. apríli, hlavne z toho dôvodu, aby som mal viacej času na ich hodnotenie. Z nich sa mi najviac páčili: 8-97-3, 5-97-1, 11-97-6, 6-97-5, 3-97-4, 12-97-8, 2-97-1 ako aj niektoré ďalšie. Semenáče som si skoro všetky odfotil, aby som vedel, ktoré budem rozmnožovať a ktoré musím vyradiť. Z mojich introdukovaných gladiol ako prvá rozkvitla PRIMADONA s krásnou dvojradovou stavbou, ktorá je krásne zriadená a na trhu je žiadaná hlavne preto, že kvitne už na Anny, ďalej jej sestra MARICA s 22 pukmi s krásnou dvojradovou stavbou a silným zriadením, MAŠKARNÝ BÁL s 23 pukmi, krásnou dvojradovou stavbou a 10 naraz otvorenými kvetmi. V tomto roku dal pekný klas aj kultivar ALADARI, ktorý pri prvom kvitnutí mal až 28 pukov. Je to silne zriadený kultivar, má však málo brutu a je náročný na rozmnožovanie. Tradične dobré výsledky dosiahli aj kultivary KATEDRÁLA, BARDEJOVSKE KÚPELE, PURPUROVÁ MISS, EXOTICKÁ LADY, všetky

INTRODUKCE 2005 : Jaroslav Koníček , Rašínova 860 , 289 12 Sadská

AKBAR

ANTIOPA

ARACHNE

BALABAN

DELIRIUM

DIDO

GLAUKE

ELEKTRYON

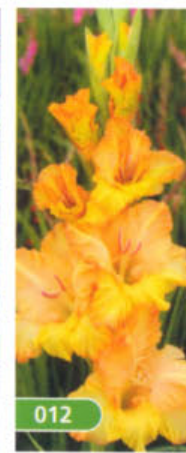
HERAKLES

JASON

JEZEBEL

OLYMPIA

PARNAS

POSEIDON

PUMBA

Ing. I. Adamovič, Suhvezdná 10, 82 102 Bratislava

016

REMUS

017

STRABON

018

TULÁCKÝ RÁNO

BAMBINA MIA

BICOLOR 2004

EVA F

HONEY

LADY BRATISLAVA

NO DRESSING

ROSE BAMBINO

VESELÁ HVIEZDA

ALLEMAN GLADS 2005:

CARDINAL

KNOCTI SUNSET

LISA

ORANGE SURF

NOBLE LADY

SOFTLY

PEETERS ENTERPRISES 2005 :

ANTOON VERBERK

BIG TIMBER

BROWN STAR

CORAL ICE

COUNTRY KNOLL

DARREN 'S BLUE

DOMINATOR

EARLY GIRLIE

EARLY LITTLE YELLOW

FLAME EYE

GAI HURON

HURON LOVE

RANDORLPH

SKY MAGIC

SUMMER DAWN

VELEHRAD

WARREN P.

HURON TOUCH

KAREN P.

LITTLE DYNAMO

MARIA ELIZABETH

NOVOŠLECHTĚNÍ: Vlastimil Novák, Jana Masaryka 1365, 500 06 Hradec Králové

ADVENTNÍ ČAS

AKVAREL

ANDĚLSKÁ TVÁŘ

ARIE

ASAMA

RTĚNKA

MAXIME

MELODRAME

PINK SHERBET

PLAISIR

PURPLE DYNAMO

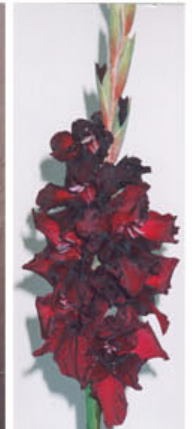
BUDHA

BULVÁR

BURMUDSKÝ TROJUHELNÍK

ČERNÝ JESTŘÁB

ČEROKÉZ

DRAČÍ OKO FLAMENDR HORKÝ DEN INICIÁLA KOKETA

KOŠILKA LEHKÁ HOLKA LISTOPAD MAŽORETKA MERCEDES

MOTÝLÍ KŘÍDLA NEBESKÁ KRAJKA OLIVÍN PALADIN PERNÍKOVÁ VĚŽ PŘEHLÍDKA

PURPurový PRSTEN RŮŽOVÝ ÚSMĚV SYMPATIE ŠTĀSTNÝ DEN ZÁVIST

K článku Vladimíra Pernici: **KOSATEČKY**

IRIS RETICULATA „PAULINE „

IRIS DANFORDIAE

IRIS HISTRIOIDES

IRIS WINOGRADOVII

IRIS VARTANII

NATASCHA

IRIS PAMPHYLICA

IRIS KOLPAKOVSKIANUM

K článku Ing. V.Chmelíka : **POUŽITÍ DVOJROČNÝCH BRUTOV**

Obr. 1

obr. 2

obr. 3

AWARD OF MERIT (AM) TB KOSATCŮ ZA ROK 2004:

195 GOLDEN PANTHER

170 STARRING

162 HAPPENSTANCE

131 QUEEN'S CIRCLE

110 MY GINNY

108 DEVONSHIRE CREAM

100 MILLENIUM FALCON

98 RING AROUND ROSIE

75 LAST LAUGH

67 SHARPSHOOTER

61 VIENNA WALTZ

52 GHOST TRAIN

52 KEEPING UP APPEARANCES

49 FASHIONABLY LATE

46 CANDY APPLE CLASSIC

45 IN YOUR DREAMS

45 LET'S BOGIE

45 SOCIAL GRACES

45 VIBRANT

44 DREAM EXPRESS

viac ako 20 pukov.

Z ostatných pestovaných gladiol zaujali hlavne: NORMA J s 32 pukmi, SUPER HIGH BROW s 21 pukmi a husto usporiadanými kvetmi na klase, neskoro kvitnúca MISS SLOVAKIA s 24 pukmi, MENUET s krásnym dvojradom a 21 pukmi, MEDU LASE s 25 pukmi s perfektným dvojradom, NOE s 22 pukmi s perfektnými rovnými klasmi, LADOVÁ SOCHA, ktorá počtom pukov a perfektným dvojradom víťazila na výstavách v Prešove a Bardejovských kúpeľoch, WAIMEA PAMELA s 25 pukmi s 10-12 naraz otvorenými kvetmi, NEBESKÁ BRÁNA mala 20 kvetov, 10 naraz otvorených, DREAM'S END, víťaz výstavy v Bardejovských kúpeľoch s 12 naraz otvorenými kvetmi. Svoj štandard dosiahli aj kultivary PLAMENE, REQUIEM, KRISTIN, JARNÍ TÁNÍ, PAX, PETRA, SAMBA, vysoký SYRAKOV, z miniatúr MI-MI, RED BANTAM, staršia odroda GIGI.

Počas kvitnutia gladiol som vykonával aj selekciu semenáčov. Pri selekcii, okrem toho, že som si semenáč vyfotil, urobil som si aj hodnotenie týchto parametrov: výška klasu, výška celej rastliny, celkový počet pukov, dvojradové usporiadanie kvetov na klase, počet naraz otvorených kvetov, kvetov vo farbe, zriadenosť a voskovitosť. Gladiolám, ktoré som hneď vyradil z pestovania, som nožnicami zarovnal listy, aby som ich pri vyberaní mohol hneď vyradiť. Testované semenáče už čiastočne rozmnožované som poznačil v evidencii, že sú na vyradenie. Viedem evidenciu o výsadbe gladiol v poradí na pozemku, do ktorej zaznamenávam údaje o dátume rozkvitnutia, počte pukov na klase ako aj ďalšie údaje, ktoré považujem za potrebné. Evidovanie gladiol v samostatnej evidencii je dôležité najmä v prípadoch, keď pri okopávaní gladiol na pozemku sa označenie zničí alebo stratí. V takomto prípade je na pomoci evidencia v zošite.

V roku 2004 som sa zúčastnil na dvoch výstavách a to v Bardejovských kúpeľoch a v Prešove. O hodnotení gladiol na týchto výstavách sa zmiňujem v samostatnom príspevku.

V roku 2004 som vykonal aj niekoľko krížení. Tu musím povedať, že ich bolo veľmi málo a to hlavne z toho dôvodu, že som urobil veľmi veľa fotografií gladiol, ktoré boli pre mňa veľmi dôležité hlavne preto, že som si chcel urobiť dobrý prehľad o pestovaných gladiolách a semenáčoch. V zimnom období tak môžem dobre posúdiť čo je dobré a čo nespĺňa kritéria pre ďalšie pestovanie.

Posledný postrek gladiol som urobil pred zberom v druhej polovici septembra Sumilexom a Ultracidom aj napriek tomu, že porast gladiol bol zdravý, krásne zelený a neboli žiadne náznaky na choroby. Gladioly kvitli až do mrazov. Posledné kvety spálil mráz. Zo zberom hlúz som začal po 1.10. Moje sklamanie prišlo až pri čistení hlúz, keď som zistil, že hlúzy gladiol sú poškodené drôtovcami. Doteraz som mal skúsenosť, že gladioly sa nemajú sadiť do pôdy, ktorá bola dlhší čas zatravnená. Teraz som získal ďalšie poznanie, že pôdu si najprv treba preveriť malou výsadbou, alebo pred sadením použiť pre istotu dusíkaté vápno.

Taký bol rok 2004 pri pestovaní gladiol.

Stálíce na mečíkářském nebi

Ing. Jan Holík

Zkušený pěstitel mečíků ví, že vedle nových odrůd musí mít ve své pěstitelské sbírce celou škálu odrůd starších a osvědčených. Mám kolem 130 odrůd a každým rokem jich asi 10 (i více) vyřadím a podobný počet nových nakoupím. Nově introdukované vybírám většinou z katalogů šlechtitelů. Při výběru ostatních se mi, vedle výstav a dobrých rad přátel mečíkářů, velice osvědčil časopis naší organizace „Gladiris“. Udělal jsem pořadí odrůd, bodovaných v různých anketách a soutěžích, domácích i zahraničních, které byly v Gladirisu v posledních 10 letech zveřejněny. Z počátku jsem chtěl použít pouze první tři vítězné, ale tím by se výběr dost zúžil. Proto jsem se rozhodl pro metodu „co umístění v jakékoli soutěži, to jeden bod“, bez ohledu na pořadí. V seznamu nejsou uvedeny velikostní třídy 100 a 200.

NÁZEV ODRŮDY	BODY	NÁZEV ODRŮDY	BODY	NÁZEV ODRŮDY	BODY
CLARENCE 'S CHOICE	25	KYTJICE	7	PARADE	4
GLADIRIS	25	LADY JANE	7	PIKNIK	4
OF SINGULAR BEAUTY	21	MARSIANKA	7	POUŠOVÁK	4
RADYNĚ	20	STARÁ KRAJKA	7	ALBERT	3
BOMBAJ	16	ANNA LEORAH	6	ALVINA	3
GENERAL PATTON	15	EXTRA ČISTOTA	6	APOLOH	3
SAILOR 'S DELIGHT	15	CHARMER	6	ATHOS	3
OLINKA	14	JO ANN	6	BABÍ LÉTO	3
PULCHRITUDE	14	MODRÝ PROGRAM	6	BIELÝ MEDVEĎ	3
DONNA MARIA	13	ANGELIKA	5	BRIDES BOUQUET	3
LADY LUCILLE	12	ČERNÝ DRAHOKAM	5	CANDYMAN	3
SAMSON	11	ČESÍLKO	5	DESTERA	3
SYRÁKOV	11	FLAMENGO	5	FIREBAL II.	3
DIVINITY	10	GREENLAND	5	JESTĚD	3
FIGARO	10	JANTARNAJA BALT.	5	JUNGLE FLOWER	3
GRAND FINALE	10	MILENKA	5	LADA	3
SUPERLATIV	10	NORMA J.	5	MAMMA MJA	3
ČERNÝ KÁMEN	9	PINK ELEGANCE	5	MEDVEĎ REKORD	3
DANA	9	REQUIEM	5	MODERNA	3
PINK LADY	9	RŮŽOVÝ TRPYT	5	NEW MILLENNIUM	3
PRÍTEL NYKL	9	SIRAEL	5	OSCAR	3
TARA	9	ŠOKOLADNICA	5	PAPARČIO ŽIEDAS	3
WHITE ICE	9	ASTRID	4	PASTEL ROUGE	3
DORIS DARLING	8	BIELE BAMBINO	4	REGENCY	3
JARNÍ TANÍ	8	DRAMA	4	SILVER HYACINT	3
MEDITACE	8	HRADEC KRÁLOVÉ	4	STRÍBRNÝ VÍTR	3
SAMBA	8	CHUMBAWAMBA	4	TOPAS	3
ALBATROS	7	IGOR 'S ORANGE F.	4	TORNÁDO LOU	3
BAMBINO	7	KING OF SPADES	4	YOAN MARU	3
ČERVENÝ KRÁL	7	KRISTIN	4	ZÁŘIVÉ SVĚTLO	3
DELILAH	7	ĽADOVÁ SOCHA	4	ZLATÁ HOREČKA	3
DRAMATIK	7	MÁJOVÝ KVĚT	4	ZLATOVĽASKA	3
GAY FESTIVAL	7	NOE	4		

Pozn: 58 odrůd získalo 2 body a 240 odrůd 1 bod.

Vím, že tato metoda není dokonalá, znevýhodňuje novější perspektivní odrůdy, ale ty si rychle získají úspěch samy. Výběr spíše reprezentuje stálíce na mečíkářském nebi za posledních 10 let. Bodovalo celkem 395 odrůd, ale velká většina měla pouze jeden nebo dva body. Seznam mi pomáhá při nákupu hlíz. Jejich úspěch v soutěžích nemusí být vždy zárukou úspěchu při pěstování. Podmínkou je zdravá a bezvirózní sadba. Také změna prostředí a půdní podmínky hrají podstatnou roli. Někdy trvá dva roky i více, než se rostliny aklimatizují. Podle mojí zkušenosti mají lepší přizpůsobivost střední a malé hlízy. Po třech letech neúspěšného pěstování odrůdu vyřadím nebo ji koupím znovu od jiného pěstitele.

Výsledky výstavy mečíků v Polsku 2004

Petr Zagora

Ve dnech 28-29.8.2004 proběhla v polském městě Rybnik výstava mečíků, které se zúčastnili také členové naší organizace GLADIRIS. V horním sále místního divadla bylo vystaveno přes 400 klasů. Za Polsko vystavovali p. Widerski, p. Fernecká a p. Matuszczyk. Za Česko p. Stanislav Palát, p. Chlebiš, p. Dinter, Z. Seidl, I. Šaran a P. Zagora. V dolním sále divadla byla výstava doplněna expozicí jiřin, které prezentovali vystavovatelé převážně z Polska.

Výsledky:

Třída 100-300:

1. JEMNAJA, I. Šaran
2. PRINCESS MARGARET ROSE, E.

Fernecká

3. FIRE FRENZY, P. Zagora
- Čest. uznání: SALAMENDER, Z. Seidl

Třída 400:

1. ALBERT, P. Zagora
2. KRISTIN, E. Fernecká
3. IVORY QUEEN, I. Šaran

Třída 500:

1. DREAMS END, P. Zagora

Semenáče 100-300:

1. 10/97, I. Šaran
 2. E 61/1, S. Palát
 3. 34/02, I. Šaran
- Čest. uznání: 98/00, I. Šaran

Semenáče 400:

1. R 769, S. Palát
 2. 104/99, I. Šaran
 3. 71/00, I. Šaran
- Čest. uznání: 83/90, I. Šaran

Semenáče 500:

1. 100/99, I. Šaran
 2. 1/00, J. Chlebiš
 3. 155/00, I. Šaran
- Čest. uznání: 45/02, I. Šaran
- Nejkrásnější mečík: ALBERT, P. Zagora

Anketa diváků:

1. BOMBAJ, I. Šaran
 2. M 101-97, I. Šaran
 3. PRINCESS MARGARETH ROSE, E.
- Fernecká
4. ATHOS, I. Šaran
 5. FRIENDSHIP, G. Matuszczyk

Použitie dvojročných brutov

Ing. Vojtech Chmelík

Pre číslo Gladirisu č. 115 bol pripravený môj príspevok, v ktorom som chcel

informovať o mojej práci s ozdravovaním virózných gladiol použitím dvojrôčnych brutov. Redakčná rada však rozhodla, že príspevok neuverejnia, pretože neprináša nič nové.

Pretože som sa stretol s názormi dvoch popredných českých veľkopestovateľov gladiol, že na tejto metóde niečo je, že jeden z nich dokonca zasadil dvojrôčné bruty a javia sa mu v raste vitálnejšie, rozhodol som sa popísať jeden môj konkrétny prípad ozdravovania.

V r. 2001 som od priateľa P.M. obdržal bruty kultivar Albatros. Po zasadení a vzídení porast slabo rástol, bol nezužívny.

V r. 2002 som zasadil aj hlúžky, dopestované v r. 2001 aj bruty. Časť brutov som si odložil, pretože som si naplánoval ich ozdravenie použitím dvojrôčnych brutov.

V r. 2003 som teda zasadil hlúzy tohto kultivaru, ktoré som dovtedy z neho dopestoval + bruty. Podotýkam, že každoročne aj z hlúz, ktoré som dopestoval, bol veľký výpad. Oddelene som zasadil aj dvojrôčné bruty.

To všetko som previedol aj r. 2004, oddelene od hlúz, pochádzajúcich z jednoročných brutov, oddelene od nich na zvláštnej hriadke hlúžky z dvojrôčnych brutov.

V r. 2004 som videl, že porast gladiol, zasadený z jednoročných brutov, má príznaky virózy, vtedy som sa rozhodol, že zverejním tento prípad a k tomu zhotovím aj príslušnú fotodokumentáciu. Porast týchto gladiol bol 100% viróznym a oproti porastu gladiol zo zasadených dvojrôčnych brutov v raste zaostával. Na listoch v radoch medzi žilkami vypadal zelený pigment, neskôr tieto listy od koncov zosychali. Do konca roku nemali tendenciu kvitnúť, klas kvetu nezačal ani v náznačku rásť.

Gladioly z dvojrôčnych brutov (hlúzy) som v r. 2004 mal 4 ks. Z nich 2 ks boli naďalej virózne, avšak 2 kusy rástli vitálne a začiatkom septembra vykvitli, kvety boli zdravé. Porast aj kvety boli bez príznakov virózy.

Poznatky, ktoré som pri ozdravovaní virózných gladiol obdržal pri metóde použitia dvojrôčnych brutov sú nasledovné:

- Pravdepodobne rastliny virózných gladiol sú podvyživené, takisto aj bruty z nich získané. Preto pri ich pestovaní je dosť veľký ich úhyn. Veľmi veľa rastliniek z nich vzídených neodolá podmienkam pri ich pestovaní, hlavne sú náchylné na úhyn od živočíšnych škodcov (u mňa je to veľký problém), dopestuje sa len veľmi málo kvetuschopných hlúz, resp. ich dopestovanie dlhšie trvá.
- Používanie dvojrôčnych brutov efekt podvyživenia ešte umocní, preto výsledky u takých gladiol, ktoré dlhodobo živia a nekvitnú, sú slabé, dopestuje sa len veľmi málo hlúz.
- V niektorých prípadoch, (u mňa je to ani 1%) sa efekt ozdravovania nedostaví. Zo stoviek gladiol takto ozdravovaných u mňa zostali virózne, ako som zistil počas sledovania 5-tich rokov, 7 kusov gladiol. Je možné, že boli dodatočne nainfikované.
- V niektorých prípadoch som použil hlúzy virózných gladiol, ktoré som zasadil po dvoch rokoch (t.j. jeden rok som ich nezasadil). Zo 4 kusov boli 2 kusy ozdravené a 2 kusy zostali virózne.

Z horeuvedeného vyplýva, že ozdravovanie virózných gladiol použitím

dvojrôčnych brutov nieje úplne bezproblémové, avšak výsledky a môj záhon ozdravených gladiol ma naplňajú zdravým optimizmom, preto použitie tejto metódy odporúčam.

Obrázková príloha:

1) Porast gladiol cv. Albatros z jednoročných brutov (15. 9. 2004)

2) Porast gladiol cv. Albatros z dvojrôčnych brutov (15. 9. 2004)

3) Kvet ozdraveného cv. Albatros na poraste, september 2004.

Poznámka: Pri zhotovovaní fotodokumentácie som používal inverzný kinofilm, výsledok som videl až po vyvolaní filmu.

Pohled do českých zahrad

Z. Krupka

V roce 2003 jsem opakovaně navštívil zahrady mých přátel Jardy Konička a Pavla Nejedla v době kvetení kosatců.

Navštívit tyto zahrady v době květů je vždy nevšedním zážitkem. Začíná to jarními cibulovinami – zejména krokusy, modřenci, tulipány a narcisy, pak pokračují květy kosatců od nízkých po vysoké odrůdy TB, včetně sibirik a spurií, dále nastupují denivky, jiřiny, mečíky, ... Stále je tedy na co se dívat a čím novým se inspirovat.

Vrátím se však ke kosatcům.

U Jardy Konička jsem obdivoval zejména novinky TB kosatců, dovezených od Ghia, Schreiner a Blacka z USA:

PENNANT FEVER (Ghio 2002) – bikolor, d. bílý, f. tmavě purpurové s mandarínkovými kartáčky. Okolo kartáčků je žluté okénko. Rostlina produkuje z jednoho oddenku více květních stvolů až s 9 květními puky a je velmi množivá. Na záhoně již zdaleka upoutá svým nevšedním vzhledem.

AMIALE (Ghio 2002) – d. čistě středně pinkově růžový, f. levandulově růžově pinkové s mandarínkovými kartáčky. Rostlina má pěkné větvení s 8 květními puky a výborně roste.

BRAVE FACE (Ghio 2002) – rostlina pochází z odrůdy Starring. Dóm má světle pinkově růžový s tmavším odstínem žebek, téměř horizontální f. jsou jasné magentově růžové s pinkově růžovým okénkem okolo červených kartáčků.

PLUM FUN (Schreiner 2001) – bitón, d. biskupsky purpurový, f. švestkově purpurové, kartáčky švestkově purpurové. Pochází z křížení Raspberry Wine x Mulberry Punch. Rostlina je neobyčejně vitální, má výborné větvení a dostatek květních puků.

MIDNIGHT MAJESTY (Sch 2001) - bitón, d. tmavě modře fialový, f. černé, sametová struktura květů, velmi odolných vůči povětrnostním vlivům.

WILLAMETTE MIST (Schreiner 2001) - reverzní amoena, vistárieově modrá, f. téměř bílé, špičkové větvení a silné zřasení květů – odrůda nemá chybu a rozhodně zaútočí na přední místa v hodnocení kosatců.

PRESBY'S CROWN JEWEL (Schreiner - Tragitt 2002) - plikáta, čistě bílý podklad s tmavě modře fialovým stehováním a s lemem fallů.

FADE TO BLACK (Schreiner 2002) - zcela černý self s nepatrně světlejším dómem s černými kartáčky, silně zvlněný, dóm je trošku rozevřený, ale jinak je to pěkná odrůda, která je obohacena černých kosatců.

HAPPY AGAIN (Schreiner 2002) - d. kadmiově žlutý, f. čistě bílé s kadmiově žlutým lemem, stonek má 9 až 12 květních puků, odrůda pochází z First Interstate. Květy jsou velké, silně naviněné a již z dálky upoutají pozornost návštěvníka.

JERSEY BOUNCE (Keppel 2001) - výrazně teple bílý, silně zřasený self se zářivě červenými kartáčky.

AARDVARK LARK (Black 2002) - jasně meruňkový, f. pokryté vínovou kresbou s okrajem meruňkovým.

AWESOME BLOSSOM (Black 2000) - d. je směs broskvové a pinkově růžové, f. krémové s máslově zlatým lemem, mandarínkové kartáčky. Květy jsou velké a zvlněné na stoncích s výborným větvením.

RAPID FIRE (Aitken 2002) - levandulově modrý self, květy jsou sice menší, s dobrou substancí a jsou proporcčně vyvážené, na stonku jich může být až 25.

Dále pak AH YES (Ken Fisher 2002) ze skupiny MTB, d. uzavřený, čistě levandulový, f. tmavě purpurové s levandulovým lemem, okolo oranžových kartáčků směrem k hrdlu má světlejší kresbu.

Ze skupiny IB: WAXEN IMAGE (Aitken 2002) - d. pastelově krémový, f. s namodralým odstínem, květy nařasené, barevně podobné MDB odrůdě Hey There.

HARMONIUM (M. Smith 2002) - jasně žlutý self se šafránově žlutými kartáčky, vysoký květní stonek se 7 až 9 puky.

U Pavla Nejedla jsem zhlédl velké množství novinek od řady předních firem jako např. Schreiner, Keppel, Ghia, Blacka nebo Blytha, ze skupiny TB:

ANNOUNCEMENT (Black 2002) - d. kameově pinkově růžový, f. středně modře fialové, kartáčky jsou prodloužené a vztyčené vzhůru ve tvaru volánku (Space age typ - kosatec vesmírného věku - kartáčky jsou prodloužené a mohou mít tvar lžičky, růžku, volánku).

QUEEN'S CIRCLE (Kerr 2000) - plikáta, d. bílý, f. bílý podklad s tmavě modrým lemem, oranžově červené kartáčky. Rostlina je velice vitální a výborně množivá, na záhoně pak velice působivá.

COFFEE WHISPERS (Blyth 1999/2000) - d. je bílý, žebra jsou mdlé krémové, f. jsou kávově pinkové s pastelově levandulovým žárem pod mandarínkové červenými kartáčky a s úzkým bílým lemem fallů. Květy jsou velké, zvlněné, f. v horizontální poloze, senzační kombinace.

GRACIOUS CURVES (Blyth 2001/2002) - d. čistě bílý, f. fuchsiově magentové s 1 cm silným bílým lemem, mandarínkové kartáčky. Rostlina je vitální, dobře se množí, květy jsou velké na stoncích s výstavním větvením.

WHISPERING SPIRITS (Ernst 2001) - d. bílý s jasně zlatým lemem, f. mají bílý podklad s fialově magentovým pískováním a zlatým lemem, zlaté kartáčky, stonek má 7 až 8 květních puků. Naprosto nová a unikátní kombinace, pochází z křížení Edna's Wish x Wild Jasmine a nyní existuje již několik odrůd z tohoto křížení.

BUBBLES GALORE (Ghio 2002) - čistě bílý self, včetně kartáčků, květy jsou nařasené a mají typickou Ghio formu (maximální nařasenost), špičkové větvení stonku má až 14 květních puků.

COVER PAGE (Ghio 2002) - třešňově karmínový s potlačeným fialovým přelivem fallů, které jsou směrem k okraji až černé, kartáčky jsou zlatě žluté.

RING AROUND ROSIE (Ernst 2000) - d. je čistě bílý s úzkým žlutým lemem, f. mají bílý podklad s jemně purpurovým pískováním a žlutým lemem, kartáčky jsou žluté až oranžové, sesterský s Whispering Spirits.

INSIDE TRACK (Keppel 2002) - plikáta, d. tmavě černě švestkový, pokrytý ze 3/4 plikátovou kresbou, ale zevnitř květu, bílé horizontální f. s 1 cm tmavým, švestkově purpurovým plikátovaným lemem.

LOVELY SENORITA (Schreiner 2002) - bitón, d. španělsky oranžový, f. páleně oranžové, mandarínkové kartáčky, 10 - 15 květních puků na dobře větveném stonku, nová barevná kombinace, zcela odlišná od ostatních oranžových kosatců.

SMOKIN (Ernst 2001) - d. švestkově purpurový u žeber světlejší, f. tmavě purpurově černé, žluté kartáčky, okolo nich bílé okénko s purpurově černým pískováním přecházejícím směrem k okrajům fallů. Jedná se o další sesterskou odrůdu k Whispering Spirits a Ring Around Rosie.

CHERRY BLOSSOM SONG (Schreiner 2002) - d. pinkový, f. třešňově purpurové, růžový lem, z hrdla ke kartáčkům žihání, oranžové kartáčky. Šampion pro 21. století - nová vylepšená verze favorita 50. let minulého století - odrůdy Color Carnival.

MASTERY (Blyth 2001) - d. je jasně medově žlutohnědý, f. rubínově červeně hnědé se širokým žlutohnědobéžovým lemem, kartáčky barvy starého zlata.

SOFIA (Blyth 2002/2003) - d. je čistě bílý, f. pastelově citrónově žluté s bílým lemem, zlatě žluté kartáčky.

SPICE LORD (Blyth 2002) - plikáta, d. žlutohnědě červenohnědý, f. krémově bílé se stehovaným lemem stejné barvy jako d., hořčicově žlutohnědé kartáčky.

Dále ze skupiny BB: GO FOR BOLD (Black 2001) - d. žlutý, f. bílé se širokým purpurovým lemem a žlutými kartáčky.

Ze skupiny IB: JERSEY CREAM (Keppel 2002) - teple krémově bílá glaciata, krémové kartáčky, vynikající větvení.

DELIRIUM (M. Smith 2001) - luminata, d. barvy starého zlata, f. s luminátovou kresbou na tmavě červeno purpurové, senzační kombinace.

Ze sibiřských kosatců zasluhuje pozornost: BELLISSIMA (Warburton 1986) - bílý se zelenou linií na fallech, zvlněný.

FOND KISS (S/S 1999) - d. teple bílý, báze levandulově pinková, f. bílé, v centrální části napuštěné levandulově pinkovou.

ROARING JELLY (Schafer/Saks 1992) - d. levandulový, f. kropenatě malinové s bílým zrcátkem, překryté tyrkysovou.

STRAWBERRY FAIR (Hollingworth 1994) - jahodově pinkový, malé bílé zrcátko, silně zvlněný, tetraploidní.

ISABELLE (Warburton 1989) - d. krémový, f. jasně žluté, později světlejší s tmavě žlutým žilkováním, silně zvlněný.

SHIRLEY POPE (McEven 1979) - tmavě červeno purpurový s velkým bílým signálním okem na fallech.

Ocenění kosatců za rok 2003 (AIS Awards 2003)

Poznámka: počty udělených hlasů jsou uvedeny před názvem kultivaru

Dykesova medaile (Dykes Memorial Medal):

82 CELEBRATION SONG (Schreiner)

pronásledovatelé: FANCY WOMAN (Keppel), CLARENCE (Zurbrigg)

Wisterova medaile (John C. Wister Medal) pro TB kosatce:

68 CROWNED HEADS (Keppel), 51 DIABOLIQUE (Schreiner), 49 TOM JOHNSON (Black)

pronásledovatelé: POEM OF ECSTASY (Hager), MELTED BUTTER (Fan), ROMANTIC EVENING (Ghio)

Knowlton Medal (BB kosatce):

92 LEMON UP (Magee)

pronásledovatelé: LITTLE MARY SUNSHINE (Roderick), APRICOT TOPPING (Black)

Hans and Jacob Sass Medal (IB kosatce):

84 BOTTLED SUNSHINE (Nichols)

pronásledovatelé: LONDONDERRY (Keppel), MAGIC BLUES (Willott)

Williamson – White Medal (MTB kosatce):

137 APRICOT DROPS (Aitken)

pronásledovatelé: STEFFIE (Fisher), MINI – WABASH (Probst)

Cook – Douglas Medal (SDB kosatce):

41 DOT COM (B.Jones)

pronásledovatelé: PEACH PETAL PIE (Niswonger), BALLET LESSON (Nisw.), BLACKBERRY JAM (Willott)

Caparne – Welch Medal (MDB kosatce):

56 SQUIGGLES (Miller)

pronásledovatelé: GNUZ SPREAD (Kasperek), LITTLE DRUMMER BOY (Willott)

Morgan – Wood Medal (SIB kosatce):

82 CARELESS SALLY (Schafer and Sacks)

pronásledovatelé: SPRINKLES (Bauer and Coble), MESA PEARL (Bauer and Coble)

Eric Nies Medal (SPU kosatce):

93 MISSOURI SUNSET (Niswonger)

pronásledovatelé: SONORAN SKIES (Wickenkamp), MIDNIGHT RIVAL (Johnsen)

Walter Cup (nejvyšší počet hlasů v HM ze všech skupin kosatců):

138 DELIRIUM (Smith) IB kosatec

pronásledovatelé: HOLLYWOOD NIGHTS (Duncan), BROAD SHOULDERS (Keppel), oba TB kosatce a TOM SCHAEFER (Schafer and Sacks)

Award of Merit (AM)

TB kosatce:

130 SEA POWER (Keppel), 109 UNCLE CHARLIE (Spoon), 106 PENNY LANE (Lauer), 104 STARSHIP ENTERPRISE (Schreiner), 83 WILD WINGS (Keppel), 70 ART DECO

(Schreiner), 66 PUCCINI (Ghio), 59 MERLOT (Schreiner), 57 BRAZENBERRY (Innerst), 54 TANGLED WEB (Keppel), 52 CIRCUS CIRCUS (Sutton), SELECT CIRCLE (Ghio), 49 HALO IN PEACH (Niswonger), 48 FASHION STATEMENT (Gatty), SKY AND SUN (Spoon), VIZIER (Ghio), 46 ENNOBLE (Ghio), IDOL (Ghio), KIWI CHEESECAKE (Niswonger), LUXOR GOLD (Schreiner), MARIPOSA AUTUMN (Tasco)

BB kosatce:

96 CHRISTIANA BAKER (Kerr), 80 ANACONDA LOVE (Kasperek)

IB kosatce:

173 STARWOMAN (Smith), 75 MIDSUMMER NIGHT 'S DREAM (Baumunk)

MTB kosatce:

125 ACE (Milier), 86 PINK BUTTONS (Lankow)

SDB kosatce:

58 MARKSMAN (Smith), 55 MUSIC (Keppel), 50 TRAJECTORY (Black), 38 FAIRY RINGS (Meek)

MDB kosatce:

70 AFRICAN WINE (Kasperek), 47 SPARKLETTS (Black)

SIB kosatce:

65 WHERE EAGLES DARE (Helsley), 63 SHIP ARE SAILING (Schafer and Sacks)

SPU kosatce:

53 ADRIATIC BLUE (Niswonger), 39 MISSOURI IRON ORE (Niswonger)

Honorable Mention (HM) Award

TB kosatce:

91 HOLLYWOOD NIGHTS (Duncan), 86 BROAD SHOULDERS (Keppel), 81 DAUGHTER OF STARS (Spoon), 68 NAPLES (T.Johnson), 67 HOOK (T.Johnson), 66 STORM TRACK (Keppel), 65 FIERY TEMPER (Keppel), RIO (Keppel), 61 FOREIGN LEGION (Keppel), 60 JERSEY BOUNCE (Keppel), 58 LADY JANE (Lauer), 55 CELTIC GLORY (Stahly), 54 CAST OF CHARACTERS (Ghio), 53 HONK YOUR HORN (Black), ALKING ON AIR (Black), 52 DOUBLE CLICK (Ghio), 49 BADITUDE (Burseen), 46 MASTERY (Blyth), 45 ABOVE THE CLOUDS (Schreiner), DANDY CANDY (Ernst), 44 FANCY STUFF (O.Brown), HEARTSTRING STRUMMER (B.Johnson), MIDNIGHT MAJESTY (Schreiner), 42 ROYAL STORM (Tasco), 41 HOT SPICED WINE (Schreiner), 40 DUDE RANCH (Black), PINK CHAMPAGNE (Lauer), QUANDARY (Keppel), 39 BURSTING BUBBLES (Ghio), CLEARWATER RIVER (Ernst), PROTOTYPE (Ghio), WILD WEST WIND (Baumunk), 38 CONTEMPORARY ART (Black), 36 DETROIT CITY (Ed Roberts), PALM READER (Ghio), WHISPERING SPIRITS (Ernst), 33 APRIL JEWEL (Lauer), BLACK SUITED (Innerst), DOUBLE VISION (Ghio), LETA BLACK (Black), MIAH JANE (Parkhill), RIP CITY (Schreiner), UNSTABLE GENE (Kasperek), 32 CAJUN COOKING (Rogers), MOMENTOUS OCCASION (Sutton), RITUAL (Ghio), TEAMWORK (Keppel), 31 ACT OF KINDNESS (Ghio), CHRISTIANE ELIZABETH (Mahan), FULL IMPACT (Schreiner), JUMPING (Schreiner), SMOKIN (Ernst), 30 ITALIAN ICE (Gadd), WILLAMETTE MIST (Schreiner), RANSOM NOTE (Ghio), 29 LOGANBERRY WINE (Gadd), POPPA JOHN (Burseen), 28 AMERICA THE BEAUTIFULL (Spoon), AUTUMN JOY (Spoon), BODY AND SOUL (Stahly), IMPULSIVE (Ghio), KIND WORD (Keppel), LADY OF LEONESS (Spoon), LAVA MOONSCAPE (Meininger), MILD MANNER (Ghio), NUT AND HONEY (Aitken), 27 CORAL POINT (Sutton), GRAPE

EXPECTATIONS (Maryott), MAUNA LOA FIRE (Rogers), SOUTHERN THUNDER (Mullin), TOOT YOUR HORN (Feuerstein), YOSEMITE SAM (Spoon), 26 BACKWATER BLUES (Stahly), GRAPE JELLY (Black), HIGHLAND GAMES (Aitken), LIGHTSHINE (Schreiner), NIGHT HAWK'S DREAM (Roberts), PIANO MAN (Miller), PLUM FUN (Schreiner)

BB kosatce:

62 GO FOR BOLD (Black), 46 HEART OF AFRICA (Kasperek), 35 PREPPY (Vaughn), 33 JESSE'S EDITION (Sutton), QUINALT (Craig), SIMMER (Markham)

IB kosatce:

138 DELIRIUM (Smith), 52 BISTRO (Keppel), 50 MISS MAUVE (Tasco), 44 WHISTLE (Keppel), 42 PINK COTTON CANDY (Niswonger), 37 STARTLED (Miller), VIPER (Sutton)

MTB kosatce:

74 MADAM PRESIDENT (Thurman), 47 THAT'S RED (Fisher), 44 SOMEWHAT QUIRKY (Probst)

SDB kosatce:

59 NEUTRON (T.Johnson), 55 TRUE NAVY (B.Jones), 41 DINKY DOODLE (Black), 38 CAMEO QUEEN (B.Jones), 33 GLEBE BROOK (Burton), 32 SCHOLAR (Keppel), 29 SEAFIRE (Smith), 28 COUNTING SHEEP (Aitken), GRAPE CORDIAL (Aitken), 27 CHOCOLATE SUNDAE (Miller), 26 CAMEO KITTEN (Willott), 25 LEMON CURD (Godfrey), TICKETY BOO (Niswonger), 24 GENTLE (Black), WILD HAIR (Black)

MDB kosatce:

63 WISE (T.Johnson), 25 BLUE ASH (Willott), CROWN OF SNOW (Willott)

SIB kosatce:

84 TOM SCHAEFER (Schafer and Sacks), 60 BANISH MISFORTUNE (Schafer and Sacks), 49 STRAWBERRY SOCIAL (Schafer and Sacks), 38 SARAH TIFFNEY (Schafer and Sacks), 34 HARPSWELL LOVE (McEwen), LAKE SENECA (Borglum), 31 SUMMER REVELS (Schafer and Sacks)

SPU kosatce:

36 HICKORY LEAVES (Niswonger), 26 BLUEBERRY SUNDAE (Niswonger), 24 BUTTER RIPPLES (Jenkins)

O kvalitách kosatce CELEBRATION SONG jsem nepochyboval a již krátce po jeho introdukci jsem jej hodnotil jako kandidáta na nejvyšší ocenění, což se nakonec potvrdilo. Jednoznačně je to kultivar po všech stránkách spolehlivý, dobře rostoucí i pravidelně kvetoucí, který svého pěstitele rozhodně nezklame.

SEA POWER – chrpově modrý, fally v tmavším odstínu se světlejším okrajem, maximálně zřasený, uchvacující kultivar, který nepochybně dosáhne na nejvyšší hodnocení mezi kosatci.

UNCLE CHARLIE – zvlněný, stříbrně modře levandulový self, kartáčky v tmavším odstínu, výborně větvený, velice se podobá kultivaru Silverado, který je jeho otcem. Má vynikající růstové vlastnosti, dobře odnožuje a spolehlivě každým rokem vykvétá.

PENNY LANE – dóm je šafránově žlutý, f. kadmiově oranžové s tmavším okrajem a mandarínkovými kartáčky, květ zvlněný, lehce krajkováný. Jde o velice spolehlivý a výborně rostoucí kultivar, který je naprosto odolný vůči zdejšímu klimatu a vykazuje i pozoruhodnou rozmnožovací schopnost.

STARSHIP ENTERPRISE – nesporně barevně pozoruhodný kultivar, který však ve zdejších podmínkách vykazuje horší růstové vlastnosti a ani jeho množivost není dostačující. Dále má poměrně málo puků, čímž je doba kvetení rostliny poměrně krátká. Je to šperk, který však vyžaduje zvýšenou péči při kultivaci.

WILD WINGS - d. tmavě fialový, f. téměř černé, cihlově oranžové kartáčky. Květ je celkově pozoruhodný, avšak dosahuje menších rozměrů. Růstové vlastnosti jsou spíše průměrné až horší.

ART DECO - plikáta, d. temně modrofialový, f. bílý podklad s modrofialovým lemem. Rostlina roste naprosto spolehlivě, bezproblémově. Jedná se o kvalitní kultivar, který je přínosem do skupiny plikát.

PUCCINI - d. čistě bílý, f. bílé s purpurovou linií okolo červených kartáčků, kresba na slunci však poněkud bledne. Květy jsou velké a mají poněkud menší pevnost. Odrůda velice dobře roste a vytváří silné rostliny.

MERLOT - hyacintově fialový a třešňově červený blend, fialové kartáčky se žlutými konci. Jde u kosatců o zcela novou barvu. Odrůda je vitální a bezproblémová.

ENNOBLE - třešňově červeně černý self, silně zřasený, unikátní nová barva u kosatců, cihlově červené kartáčky. Má dobré větvení a dostačující počet puků. Je náročnější na dobrou agrotechniku.

HOLLYWOOD NIGHTS – získání 1. místa v HM u tohoto TB kosatce bylo pro mě velkým překvapením. Podle popisu se jedná o nařasený purpurově černý self s bílým stříkaným vzorem okolo modrofialových kartáčků s výborným větvením a hodně květními puky.

Pěstuji až FIERY TEMPER – d. růžově purpurový, f. vínově černé, ohnivě červené kartáčky. Otcem je známý Romantic Evening.

FOREIGN LEGION - d. jelenicově žlutohnědý, f. černě purpurové, oranžové kartáčky. Kvalitní, spolehlivě rostoucí odrůda.

ABOVE THE CLOUDS - jasně blankytně modrý self s vynikajícím větvením a výbornými růstovými vlastnostmi.

CONTEMPORARY ART - plikáta, bílý podklad, modře purpurové stříkání a lem, páleně oranžové kartáčky. Velice působivý a na zahradě nepřehlédnutelný kosatec. Výborně roste a spolehlivě každoročně vykvétá.

RIP CITY - karminově červený, silně zvlněný, žluté kartáčky. Jedna z nejlépe rostoucích tzv. červených odrůd, výborně množivá. Květy jsou kvalitní, pevné, větvení je výborné, silné stonky jsou vysoce odolné vůči povětrnostním vlivům.

WILLAMETTE MIST - reverzní amoena, vistárieově modrá, silně zřasená. Květy jsou na silných stoncích s výborným větvením. Jedná se nesporně o dosud nejlepší odrůdu v této barevné kombinaci.

BISTRO - medově hnědá fancy lumináta, f. středně hnědé, stínované barvou heny s jemným žlutým okrajem. Nádherná odrůda ze skupiny IB v tomto novém barevném provedení.

Z podkladů Bulletinu AIS č. 331 zpracoval Z. Krupka, informace doplnil vlastními poznatky z pěstování některých oceněných rostlin

Ocenění kosatců za rok 2004 (AIS Awards 2004)

Poznámka: počty udělených hlasů jsou uvedeny před názvem kultivaru

DYKESOVA MEDAILE (Dykes Memorial Medal):

59 CROWNED HEADS (K.Keppel)

pronásledovatelé:

44 TOM JOHNSON (P.Black), 37 JURASSIC PARK (L.Lauer)

WISTEROVA MEDAILE (John C.Wister Medal) pro TB kosatce:

123 SPLASHACATA (R. Tasco), 62 WORLD PREMIER (Schreiner), 45 POEM OF ECSTASY (B. Hager)

pronásledovatelé:

44 FOGBOUND (K. Keppel), 42 ROMANTIC EVENING (J. Ghio), 41 SWINGTOWN (Schreiner)

KNOWLTON MEDAL (pro kosatce skupiny BB):

88 ORANGE POP (L. Lauer)

pronásledovatelé:

73 LITTLE MARY SUNSHINE (E. Roderick), 66 APRICOT TOPPING (P. Black)

HANS AND JACOB SASS MEDAL (pro kosatce skupiny IB):

87 GNU RAIZ (B. Kasperek)

pronásledovatelé:

85 LONDONDERRY (K. Keppel), 70 FATHOM (M. Smith)

WILLIAMSON – WHITE MEDAL (pro kosatce skupiny MTB):

106 MERIT (K. Fisher)

pronásledovatelé:

82 MINI-WABASH (R. Probst), 73 WISTFUL WISTERIA (O.Wulf)

COOK – DOUGLAS MEDAL (pro kosatce skupiny SDB):

52 MINIDRAGON (M.Smith)

pronásledovatelé:

35 RUBY ERUPTION (Ch. Chapman), 29 FOREVER BLUE (Ch. Chapman), 28 BLACKBERRY JAM (A. & D. Willott)

CAPARNE – WELCH MEDAL (pro kosatce skupiny MDB):

57 DINKY CIRCUS (P.Black)

pronásledovatelé:

48 LITTLE DRUMMER BOY (A.& D.Willott), 40 GNUZ SPREAD (B. Kasperek)

MORGAN – WOOD MEDAL (pro kosatce sibiřské - SIB):

91 BLUEBERRY FAIR (R. Hollingworth)

pronásledovatelé:

61 RIVERDANCE (M.Schafer and J.Sacks), 55 SPRINKLES (B.Bauer and J.Coble), 53

MESA PEARL (B.Bauer and J.Coble)

ERIC NIES MEDAL (pro spurie - SPU):

59 MISSOURI RAINBOWS (O.D.Niswonger)

pronásledovatelé:

58 SUNRISE IN SONORA (F. Wickenkamp)

PAYNE MEDAL (pro japonské kosatce - JI):

34 EPIMETHEUS (S.Innerst)

pronásledovatelé:

30 GEISHA DOLL (Ed.Matheny III), 25 FOREIGN INTRIGUE (B.Bauer and J.Coble), PINK DANCE (J. Copeland)

WALTER CUP (nejvíce hlasů v hodnocení HM ze všech skupin kosatců):

129 CAT'S EYE (P. Black)

pronásledovatelé:

100 PUDDY TAT (P. Black), 81 WINTRY SKY (K. Keppel), 80 MASLON (D.Spoon)

AWARD OF MERIT (AM)

TB kosatce:

195 GOLDEN PANTHER (R.Tasco), 170 STARRING (J.Ghio), 162 HAPPENSTANCE (K.Keppel), 131 QUEEN'S CIRCLE (F.Kerr), 110 MY GINNY (D.Spoon), 108 DEVONSHIRE CREAM (G.Sutton), 100 MILLENIUM FALCON (B.Kasperek), 98 RING AROUND ROSIE (R.Ernst), 75 LAST LAUGH (G. Shoop), 67 SHARPSHOOTER (K. Keppel), 61 VIENNA WALTZ (K.Keppel), 52 GHOST TRAIN (Schreiner), KEEPING UP APPEARANCES (P. Black), 49 FASHIONABLY LATE (K. Keppel), 46 CANDY APPLE CLASSIC (W. Maryott), 45 IN YOUR DREAMS (L.Miller), LET'S BOGIE (Schreiner), SOCIAL GRACES (K. Keppel), VIBRANT (P. Black), 44 DREAM EXPRESS (R. Tasco), HABIT (P. Black)

pronásledovatelé:

43 BOLD VISION (F.Kerr), CHARRIOTS OF FIRE (J.T.Aitken), 42 LARUE BOSWELL (V.Wood), 41 BARBARA MY LOVE (W. Maryott), DEVIL'S LAKE (Schreiner), MILLENNIUM SUNRISE (Schreiner), MONET'S BLUE (Schreiner)

BB kosatce:

61 TEAPOT TEMPEST (L. Markham), 60 CLASSIC NAVY (C.Lankow),

pronásledovatelé:

51 BORDER CONTROL (T.Johnson), 44 MAUI DAWN (J.T.Aitken), ORANGE PIECRUST (O.D.Niswonger)

IB kosatce:

72 BLACKCURRANT (M.Smith), 71 MING (M.Smith)

pronásledovatelé:

58 DEVIL MAY CARE (P. Black), 53 SONORAN SANDS (R. Tasco)

MTB kosatce:

87 BLUE CHIP STOCK (P. Black), 73 YELLOW FLIRT (K.Fisher)
pronásledovateľé:
72 FESTIVE GLOW (A. & D.Willott), 60 PINK-ALL OVER (K. Fisher)

SDB kosatce:

42 CACHET (P.Black), 40 YIPPY SKIPPY (P. Black), 39 DENALI (M. Smith), 38 JUST A CROC (B. Kasperek)
pronásledovateľé:
37 ARTFUL (P. Black), 36 NEAR MYTH (J.T. Aitken), SABRINA'S KISS (A. & D. Willott), SNICKERS (K. Keppel)

MDB kosatce:

66 YAK ATTACK (B. Kasperek), 42 TINGLE (P. Black)
pronásledovateľé:
39 SELF-EVIDENT (B.Hager), TICKLE ME (Ch. Chapman)

SIB kosatce:

64 FOND KISS (M.Schafer and J.Sacks), 62 SOMEBODY LOVES ME (R. Hollingworth)
pronásledovateľé:
57 CARMEN JEANNE (C. Helsley), 50 BUTTER AND CREAM (C.McEwen)

SPU kosatce:

42 MISSOURI MOONLIGHT (O.D.Niswonger), 39 MISSOURI ORANGE (O.D.Niswonger)
pronásledovateľé:
30 ELFIN SUNSHINE (B.Ch. Jenkins), MISSOURI AUTUMN (O.D.Niswonger)

JI kosatce:

29 RASPBERRY CANDY (B.Bauer and J.Coble), SING THE BLUES (L.Reid)
pronásledovateľé:
28 PINKERTON (B.Bauer and J.Coble), 22 KOSHUI NO ASA (H.Shimizu), RIVULETS OF WINE (J.T.Aitken)

HONORABLE MENTION (HM)

TB kosatce:

81 WINTRY SKY (K.Keppel), 79 CHARLESTON (K. Keppel), KITTY KAY (K. Keppel), 77 AMIABLE (J. Ghio), 73 SECRET SERVICE (K.Keppel), 72 FADE TO BLACK (Schreiner), GOT MILK (J.T.Aitken), REVERE (J.Ghio), 71 OBSIDIAN (M. Smith), 65 CARNIVAL RIDE (R.Ernst), 64 INSIDE TRACK (K.Keppel), 61 BALDERDASH (K. Keppel), 59 SPICE LORD (B.Blyth), 58 AMARILLO FRILLS (B.Hager), CRANBERRY SAUCE (P.Black), CRYSTAL GAZER (K. Keppel), 57 VAPOR (J.Ghio), 54 BEL ESPRIT (K.Keppel), 51 GAME PLAN (K.Keppel), PICASSO MOON (Schreiner), 50 ANNOUNCEMENT (P.Black), 47 COVER PAGE (J.Ghio), SAMBUCA (L.Johnson), 45 AARDVARK LARK (P.Black), 44 UNCHARTED WATERS (L.Johnson), 43 BRAVE FACE (J.Ghio), BROADBAND (R.Tasco), 42 PRESBY'S CROWN JEWEL (Schreiner), OPEN SEA (K.Keppel), OPPOSING FORCES (K. Keppel), 40 CAPTAIN HOOK (O. Schick),

ELEGANT GIRL (A. & D.Gadd), 39 FROSTED FANTASY (A. & D.Gadd), TICKET TO RIDE (L.Lauer), 38 DEVIL DAVID (A. & D.Gadd), HOT PROPERTY (B.Hager), 37 CHOCOLATE CHESS (W. Moores), PENNANT FEVER (J.Ghio), 36 BUBBLES GALORE (J. Ghio), LOVELY SENORITA (Schreiner), METOLIUS BLUES (Schreiner), 35 RIDE THE TIGER (L. Lauer), T-REX (G.Richardson), WHITE-CAPPED WAVES (R.Ernst), 34 CHERRY BLOSSOM SONG (Schreiner), MARTILE ROWLAND (H.Bushnell), PIONEER WOMAN (P. Black), 32 HUNTER PINK (T.Stanek), SIMPLY DELICIOUS (B.Hager), 31 FIESTA IN BLUE (Schreiner), 30 CLASSIC HUES (O.Brown), FEELING (J.Ghio), SPOUTING HORN (L.Johnson), 29 ARMS WIDE OPEN (L.Lauer), COSMIC VISION (R. Tasco), CRANBERRY CORDIAL (W. Mores), LADY CLAIRE (J.Roberts), LIGHTS CAMERA ACTION (L. Baumunk), MERITAGE (Schreiner), PLEASANT SURPRISE (B.Hager), 28 BROWN SUGAR SPICE (O.Brown), CAPRICIOUS CANDLES (LeRoy Meininger), CARL AND SISSY (P. Black), DEFINITELY DIFFERENT (P.Black), IRON EAGLE (G. Sutton), MILK ON APRICOTS (O.D.Niswonger), RETURN TO SENDER (J.Ghio), SARGENT PRESTON (Ch. Chapman), 27 DOCTOR NO (G.Sutton), LACY DAY (R.Ernst), RUBY MORN (Schreiner), SPACE COWBOY (L.Lauer), TRILLION (E.Bessette), 26 TAUGHT BY MASTERS (R.Ernst), VISITING ROYALTY (J.Ghio), 25 CANDY CANE CUTIE (W.Maryott), COLOR FUSION (J.T.Aitken), DANCING IN RUFFLES (A. & D. Gadd), GEORGIA STREAKER (H.Turner), GLOWING SMILE (B.Hager), LAURA BUELOW (M.Roberts), LIP SERVICE (J.Ghio), NEHALEM BAY (Schreiner), SPRING FANTASY (R.Tasco), TALK THAT TALK (T. Burseen), TITANIC'S NEMESIS (D. Miller)

pronásledovateľé:

24 AMETHYST SUNCATCHER (A. & D.Gadd), CHOCOLATE ECSTASY (O. Schick), DEB SUNSHINE (E. Lineberger), ETHEREAL VOICES (B. Hager), SONGWRITER (B. Hager)

BB kosatce:

52 BERMUDA TRIANGLE (A. & D. Gadd), 50 PRINCESS BRIDE (G. Sutton), 43 TOUCH OF FROST (L. Markham), 36 ELEGANT LASS (J. and V. Craig), 34 RED THUMBPRINTS (A. & D.Gadd)
pronásledovateľé:
30 CONGO BONGO (B. Kasperek), ROYAL OVATION (J. and V. Craig)

IB kosatce:

77 RUBY SLIPPERS (K. Keppel), 64 HARMONIUM (M. Smith), 57 DUDE (K. Keppel), 55 JERSEY CREAM (K. Keppel), 52 BRAT (K. Keppel), 51 IN A FLASH (P. Black), 48 BOLD STATEMENT (R. Tasco), JUMP START (K. Keppel)
pronásledovateľé:
45 KAHUNA (M. Smith), 39 CANDY ROCK (G. Sutton)

MTB kosatce:

80 MASLON (D. Spoon), 55 PEG (E. Kalkwarf), 42 BEN FACTOR (R. Miller), CONNECT THE DOTS (L. Miller)
pronásledovateľé:
41 LARRY'S GIRL (S. Markham), 39 DANCING LILACS (S. Markham)

SDB kosatce:

129 CAT'S EYE (P. Black), 100 PUDDY TAT (P. Black), 44 BALLISTIC (P. Black), 42 HELMSMAN (M. Smith), 41 DANCING BUNNIES (P. Black), 38 DOLLOP (K. Keppel), 36 CIRCUS DRAGON (B. Jones), LAP CAT (L. Baumunk), 34 NAVY RUFFLES (T. Johnson), 33 QUARTZLIGHT (M. Smith), 32 WINE SPRITZER (V. Messick), 31 SEDONA (B. Jones), 29 JIVE (K. Keppel), 27 DAZZLE ME (L. Miller), QUAIL HOLLOW (A. & D. Willott), 26 ENCHANTED MOCHA (B. & D. Schmieder)

pronásledovatelé:

25 BOWL OF CHERRIES (L. Miller), IRISH CHANT (G. Sutton), PUMPKIN MUNCHKIN (P. Dyer)

MDB kosatce:

42 TINY TITAN (J.T. Aitken), 27 BRANDED (P. Black), 23 BE LITTLE (J.T. Aitken)

pronásledovatelé:

22 SUN DABS (J.T. Aitken), WATERMARK (A. & D. Willott)

SIB kosatce:

47 CHINA SPRING (B. Bauer & J. Coble), 46 LAVENDER FAIR (R. Hollingworth), 37 BARBARA SCHMIEDER (M.Schafer & J.Sacks), 36 JUST CRUISING (M.Schafer & J.Sacks), 33 DANDY'S HORNPIPE (M.Schafer & J.Sacks), 30 IN FULL SAIL (M.Schafer & J.Sacks), 30 MAGNUM BORDEAUX (B. Bauer & J. Coble), 29 LEMON VEIL (B. Bauer & J. Coble)

pronásledovatelé:

27 TUMBLEBUG (B. Bauer & J. Coble), 26 PLUM FROLIC (M.Schafer & J.Sacks), 25 ROSY BOWS (B. Bauer & J. Coble)

SPU kosatce:

26 LACED SUNSHINE (D.L. Shepard), 23 WHITEWATER RIVER (O.D. Niswonger)

pronásledovatelé:

22 HOCKA HOONA (P.De Santis), 15 HASARYA (P.De Santis), PAINTER'S CHOICE (B.Ch. Jenkins)

JI kosatce:

23 DIRIGO RED ROCKET (J.White), 18 RAFFERTY (B. Bauer & J. Coble), 17 PEAK OF PINK (B. Bauer & J. Coble), 16 ABOVE AND BEYOND (D. Delmez), 15 POOH BAH (B. Hager)

pronásledovatelé:

14 DIRIGO BLUE PLATE (J.White), 13 ALL IN WHITE (D.Delmez), AWALANCHE EXPRESS (Ch. Harris), CRESTED SURF (B. Bauer & J. Coble), CROWNED IMPERIAL (B. Bauer & J. Coble), HEAVENLY REFLECTION (D. Delmez)

Nyní bych uvedl několik informací o hodnocených odrůdách, které pěstuji ve své sbírce (pokud tak nebylo učiněno již v minulých Bulletinách):

S potěšením jsem přijal informaci o získání Dykesovy medaile pro kosatec CROWNED HEADS šlechtitele Keitha Keppela z Oregonu. Tento šlechtitel má famózní odrůdy, které získávají vysoká ocenění již řadu let. Dykesovu medaili získal Keith již

v roce 1972 za odrůdu BABBLING BROOK, od té doby usilovalo o získání Dykesovy medaile několik jeho odrůd, ale na nejvyšší příčku, možná i neprávem, nedosáhlo. CROWNED HEADS je famózní výborně rostoucí odrůda s dómem vistáriově modrým, fally jsou mléčně modré s tmavším odstínem okolo modrých kartáčků.

SPLASHACATA (R. Tasco 1998) – d. je bledě fialový, f. mají bílý podklad s purpurovým popeřením intenzivnějším při okraji. Větvení květních stvolů je dobré s dostatkem květních puků, což předurčuje dlouhou dobu kvetení. Vitalita a vzrůstnost je vynikající.

POEM OF ECSTASY (B. Hager 1997) – d. je broskvově pinkový, f. čistě tmavě levandulové, mandarínkové kartáčky. Odrůda mohutně roste, pravidelně zakvétá, je neobyčejně krásná a proto by neměla chybět v žádném iridáriu.

FOGBOUND (K.Keppel 1998) – má zvláštní barevnou kombinaci, d. světle modrý s nepatrným pinkovým nádechem, f. je napuštěný fialově modrou, výborný rodič ke šlechtění tzv. zelených kosatců.

ORANGE POP (L. Lauer 1998) – oranžový self s oranžovými kartáčky, pěkně zvlněný, výborně roste.

GNU RAIZ (B. Kasperek 1997) – d. fialový, f. zeleně žlutý podklad s fialovým žilkováním intenzivnějším k okraji. Velice pěkná a působivá plikáta, velice dobře roste a extrémně zakvétá z oddenku i více květních stvolů, které jsou výborné k řezu.

MINIDRAGON (M.Smith 1998) – barevně unikátní a v době uvedení na trh neměl po stránce barevnosti konkurenci - portsky vínový až burgundsky červeno černý self s mandarínkovými kartáčky s výškou květního stvolu cca 30 cm. Odrůda má tendenci opakovat kvetení.

GOLDEN PANTHER (R. Tasco 2000) – zlatý self s bronzovým přelivem a tmavšími okraji se silným zřasením, zlatě oranžové kartáčky.

HAPPENSTANCE (K. Keppel 2000) – jeden z nejlepších pinkově růžových kosatců současnosti a k tomu má působivou purpurovou bázi listů, zvlněné a lehce krepované květy nejvyšší substance. Není k tomu třeba již více co dodávat.

QUEEN'S CIRCLE (F.Kerr 2000) – plikáta, d. bílý, f. bílý podklad s tmavě modrým užším lemlem, oranžově červené kartáčky. Působivá odrůda s vynikajícím větvením květních stvolů a výbornými růstovými vlastnostmi.

FADE TO BLACK (Schreiner 2002) – zcela černý self s černými kartáčky, další vylepšení tzv. černých kosatců.

AMARILLO FRILLS (B.Hager 2002) – vynikající jasně zlatě žlutá odrůda se žlutými kartáčky, květy jsou krepované a na záhonku přímo svítí, nepřehlédnutelná odrůda.

CARNIVAL RIDE (R.Ernst 2002) – d. je bílý se zlatým okrajem, f. mají bílý podklad se švestkově purpurovým výrazným pískováním a žlutým lemlem. Je to naprosto famózní a působivá odrůda pana R. Ernsta v pokračování odrůdy RING AROUND ROSIE. Nejnovější semenáčky pana Ernsta, viděné na jeho zahradě Cooley's Garden v Oregonu v květnu 2004, vykazují kvalitativní posun co se týče vyššího počtu květních puků, zlepšeného větvení a sytosti a variability barevného kontrastu kresby. Je tedy na co se do budoucna těšit.

KITTY KAY (K. Keppel 2002) – pinkově růžový self, silně zřasený, šarlatově rumělkové kartáčky. V současnosti asi nejlepší pinkáč současnosti. Famózní odrůda pana Keppela, která uspokojí i nejnáročnějšího pěstitele.

OBSIDIAN (M. Smith 2002) – naprosto černý self – nejtmaší odrůda, jakou jsem kdy viděl (tmavší než MIDNIGHT OIL) s ledově bílými kartáčky.

PENNANT FEVER (J. Ghio 2002) – d. bílý, f. tmavě purpurové s velkým žlutým pokrytím (signálem) okolo mandarinkových kartáčků, úžasná barevná kombinace. Negativem je extrémní tvoření květních stvolů i z vedlejších výhonů, čímž dochází k oslabení odrůdy pro další rok a tím k vynechání kvetení.

RIDE THE TIGER (L. Lauer 2002) – stříbrně šedý se žlutozeleným lemem d. a f., výrazný zelený efekt, modré kartáčky.

IN A FLASH (P.Black 2001) – tmavě červeně purpurový, f. se světlejším okrajem, oranžové kartáčky, pozoruhodná barva. Výborně rostoucí a kvetoucí odrůda s velkým množstvím květních stvolů.

CAT'S EYE (P. Black 2002) – morušově růžový s velkým červeným okem na f., unikátní barevná kombinace, výška horního květu 38 cm, skvělá odrůda s purpurovouází listů.

BALLISTIC (P.Black 2002) – plikáta, d. vínově purpurový, f. tmavší odstín, žlutý podklad, výška 36 cm, spolehlivá, dobře rostoucí a kvetoucí odrůda.

Z podkladů Bulletinu AIS č. 335, říjen 2004 zpracoval Z. Krupka, informace doplnil vlastními poznatky z pěstování některých oceněných rostlin.

Německá kosatcová soutěž za rok 2004

Gizela Dathe

V Německu se pravidelně hodnotí soutěžní TB kosatce ve 2. a 3. roce po jejich výsadbě. V roce 2004 se soutěž uskutečnila v botanické zahradě v Mnichově. Výsledky byly následující:

Výpěstky německých šlechtitelů:

1. Zlatá medaile: TIEFSEE (W. Landgraf, reg. 03)
2. Stříbrná medaile: SCHNEEWEISSCHEN (G. Guehrn, reg. 03)
3. Bronzová medaile: HEIKE SCHINDLER (M. Beer, reg. 04)

Výpěstky zahraničních šlechtitelů:

1. Zlatá medaile: ZIMNÍ KRÁLOVNA (Z. Seidl, ČR, reg. 04)
2. Stříbrná medaile: sem. AM 96/0124 (A. Mego, Slovensko)
3. Bronzová medaile: MER DE SUD (R. Cayeux 1997, Francie)

Kosatce skupiny SDB byly hodnoceny ve 3 zahradách v 1. a 2. roce po jejich výsadbě.

Výsledky byly následující:

1. Zlatá medaile: PFIFFIKUS (K. Kathe, Německo, reg. 04)
2. Stříbrná medaile: WILDFANG (F. Kathe, Německo, reg. 04)
3. Bronzová medaile: GALLOWS BIRD (L. Muška, Slovensko, reg. 01)

z Bulletinu AIS č. 335/2004 volně přeložil Z. Krupka

Výsledky soutěže ve Florencii za rok 2004

1. místo Premio Firenze (Gold Florin) FROSTED FANTASY (A. & D. Gadd, USA)
2. místo (Toskánský pohár) MIDNIGHT MINK (A. & D. Gadd, USA)
3. místo (Silver Plate) DOLCE ACQUA (A. Bianco, Itálie)
4. místo (stříbrná medaile Italské kosatcové společnosti) DRAGONE (A. Bianco, Itálie)
5. místo (čestné uznání) DANDY CANDY (R. Ernst, USA)
6. místo (čestné uznání) AMENORF (G. Grosvenor, Austrálie)
7. místo (čestné uznání) NAPLES (T. Johnson, USA)
8. místo (čestné uznání) VENETIAN RED (L. Mostosi, Itálie)
9. místo (čestné uznání) LOIS HANFORD (M. Roberts, USA)
10. místo (čestné uznání) MY GINNY (D. Spoon, USA)

speciální ceny:

nejlepší komerční odrůda: MY GINNY (D. Spoon, USA)

nejlepší italská odrůda: DOLCE ACQUA (A. Bianco, Itálie)

nejlepší BB: ZINGERADO (L. Baumunk, USA)

nejlepší raná varieta: DELICATE IMAGE (P. Black, USA)

nejlepší pozdní varieta: SHE'S ALL THAT (R. Ernst, USA)

nejoriginálnější barva: PROTOTYPE (J. Ghio, USA)

nejlepší větvení: FROSTED FANTASY (A. & D. Gadd, USA)

nejlepší červený: VENETIAN RED (L. Mostosi, Italy)

nejlepší tmavě modrý: WALKING ON AIR (P. Black, USA)

nejlepší fialový: DEJA BLUE (G. Sutton, USA)

nejlepší voňavý: TAKE ME AWAY (A. & D. Gadd, USA)

nejlepší italská varieta: LUNA ROSSA (V. Romoli, Itálie)

Cena pro italského šlechtitele: Augusto Bianco

Z podkladů z Bulletinu AIS 334/červenec 2004 zpracoval Z. Krupka

Květilka a jak na ni

Zdeněk Krupka

V Bulletinu MEIS č. 2/2002 jsem se zmiňoval o problematice pěstování kosatců v místech, kde se vyskytuje květilka.

Roku 2003 byly škody způsobené květilkou na mé zahradě v Praze velice značné a postižena byla i jedna ze sibiřských odrůd (Wall Street Blues), o kterých se dosud uvádělo, že květilkou napadány nejsou. Provedl jsem sice opakovaně postřiky příslušným insekticidem se systemickým účinkem, tj. hloubkovým účinkem, ale výsledky nebyly uspokojivé. Problém je zřejmě v tom, že v důsledku rychlého nástupu teplého počasí se květilka objevila dříve než v jiných letech a prováděla vpichy do právě vylézajících květních stvolů z listových vějířů. Provedená aplikace postřiku se již nestačila rozvést do všech částí rostlin (zřejmě i důsledkem suchého počasí). Z uvedeného je zřejmé, že bude třeba aplikaci postřiku provádět

v předstihu, ještě v době, kdy jsou květní stvolky ukryty v listoví a následně pak ještě opakovaně v týdenních intervalech, a to nejlépe navečer s použitím vhodného smáčedla.

KOSATEČKY

Vladimír Pernica

Čeď kosatcovitých je značně rozsáhlá a rod kosatců obdobně. Jsou kosatce ze sekci Juno a Reticulata (nověji podle Rodioněnka subgenus *Iriodictyum*). Květiny bez okázalé mohutnosti a přesto upoutávající pozornost. V tomto článku zůstanu u reticulát neboli kosateček a pokusím se napsat „pár“ slov o nich. Tím spíše, že pan Rukschans z Litvy letos v katalogu své firmy BULB NURSERY nabízí skutečné supernovinky čtyř hybridů kosateček z nového křížení, např. Evening Twilight.

Všichni jistě znáte, nebo jste alespoň viděli, tyto krásné, časně jarní květiny a všimli si elegantního tvaru květů i lákavých barev. Tyto rostliny mají cibulohlízy z jedné ztloustlé šupiny, kterou obaluje silně síťovaná suknice. Podzemní stonek je velmi zkrácený a nese jeden květ s dlouhou trubkou a podzemním semeníkem. Květy kosateček tvarově připomínají u nás rostoucí *Iris graminea*. Listy narůstají se stárnutím květů, jsou tenké, na průřezu čtvercovité, délky asi 40 cm.

Používají se především ve skalkách a na okrajích záhonů, kde mohou být efektní v nízkých pokrývných trvalkách. Dobře a jednoduše se rychlí.

V přírodě se vyskytují na Kavkazu, v Turecku a v oblasti, sahající až po Afghanistan (zde se vyskytuje ještě *Iris pamphylica*). U nás lze ve volné půdě pěstovat jen druhy a jejich křížence ze severních oblastí výskytu.

Druh *Iris reticulata* je velmi barevně proměnlivý, zahrnuje barvy od bílé (vzácně) po tmavě fialovou až vínově purpurovou, mnohdy se sametovým povrchem; variabilní je i kresba a skvrny na falech. Pěstovány jsou především selekce a hybridy, mají příjemnou vůni. Cibule sázíme na podzim (říjen) do propustné (až drenážované) půdy asi 5-8 cm hluboko, na slunná stanoviště. V létě, kdy listy asi z poloviny zežloutnou, je vhodné až nutné cibule každoročně sklídit a nechat usušit (ne na slunci). Po usušení je velmi dobré mořit cibule půl hodiny v 1% formaldehydu proti bakteriosám, jimiž poměrně značně trpí. Asi za čtrnáct dnů nebo před výsadbou je vhodné další moření, a to vhodným fungicidem proti houbovým chorobám (lépe v lázni, nežli poprachem mořidla). Sázíme zásadně jen zdravý materiál. Přes léto se sadba ukládá do suchých prostor, kde se teplota pohybuje v rozmezí 25-30 °C.

Cibule tvoří u kořenového věnečku dceřinné cibulky velikosti obilného zrna nebo i větší. Z těch vyrostou za dva roky květoschopní jedinci. Tento materiál se ošetřuje stejně jako dospělci. Semenače jsou květoschopné za 4-5 let.

Mimo druh *Iris reticulata* se pěstují jeho hybridy s *Iris histrioides* a *I. bakerana* a dále i selekce semenáčů ve více jak dvaceti odrůdách. Paleta barev je od bílé (jen NATASCHA) přes světle azurově modrou, modrou, fialovou k vínové a až černopurpurové se skvrnami a žiháním kolem na falech, které je opět rozdílné podle druhu. Jsou to například známé a již téměř historické: CANTAB, CLAIRETTE, HARMONY, HERCULES, JEANNINE, JOYCE, J.S. DIJT, ROYAL BLUE, PURPLE GEM. Novější jsou: ERNEST, IDA, MICHAEL, NATASCHA. Nově nabízí pan Rukschans

selekci *I. reticulata* N. Stevense LOVELY LIZA či křížence McMurtriho. Z křížení z *I. bakerana* pochází: GORDON, PAULINE, PURPLE GEM, SPRING TIME.

Velmi krásný je kanárkově žlutý kosateček *Iris danfordiae*. Rád se však rozpadá a pak je nutné jej dopěstovat. Vyžaduje velmi teplé stanoviště, drenážované s letním „vysušením“. Kříženci *I. reticulata* v. *sophensis* x *I. danfordiae* pana McMurtriho jsou žhavé novinky (á 10 US \$) v modrých tónech se žlutou, zelenou a šedozelenou. Měli by být poměrně odolné, právě pro var. *sophensis* v křížení. Mají větší květy širších tvarů. Jsou to: DANCE ON, EVENING TWILIGHT, SUMMER DAY.

Skalničkáři mají oblíbený *Iris histrio* a *Iris histrioides variantabensis*, která je zahradního původu. Druh pochází z Turecka a má další zahradní varietu *major*. Dále jsou pěstovány: ANGEL'S TEARS, GEORGE, G.P. BAKER, LADY BEATRIX STANLEY a REINE IMMAGULÉE.

Z křížení *I. histrioides* v. *major* x *I. winogradowii* jsou pěstovány: FRANK ELDER, KATHERINE HODGKIN, SCHEILA ANN GERMANY s většími květy efektní barevnosti. Jsou však dražší (až 5 US \$) a potřebují velmi propustnou půdu a slunné stanoviště.

Mezi těmito květinami je svou cibulí charakteristický druh *I. kolpakowskiana* s listy, připomínajícími spíše krokusy, květy jsou fialové až fialově purpurové se žlutou na falech. Jsou velmi pěkné, rané, avšak vhodné spíše do alpinkových skleníků nebo studených drenážovaných pařenišť. Pan Rukschans obvykle nabízí čtyři selekce, barevně i tvarově poněkud odlišné podle stanoviště (naleziště) (15-40 US\$).

Piši-li o panu Rukschansovi, měl bych se zmínit ještě o panu Dr. Paulovi Christianovi z Anglie a Rare Plant, který nabízí široký sortiment, avšak často překoupený a materiál bývá drobnější. Pan N. Stewens opět z Anglie dělá spíše nabídkový seznam a nabízí často velmi zajímavé a neběžné věci.

Iris pamphylica je kosateček atraktivní svou barevností, avšak velmi obtížně pěstovatelný a také drahý (40 US \$). Pochází především z Turecka, nachází se však i v Afganistanu.

Iris vartanii je izraelský kosateček pro alpinkový skleník, zvláštní šedolilavé barvy a opět drahý. Raší obvykle koncem léta.

Iris winklerii pochází z centrální Asie, je sytě modrý s bílým žiháním na falech. Je to poslední nalezený kosateček, jeho cena je 70 US \$. Jeho pěstování by nemělo patřit mezi nejobtížnější.

Konečně je zde *Iris winogradowii* z Kavkazského řetězce s velkými žlutými květy, odlišnými od *I. danfordiae*. Půda musí být opět velmi propustná a na zimu je lépe jej zakrýt nebo přemístit do studeného pařeniště.

Na zahradu tedy především: *Iris reticulata* s hybridy. Pro náročnější Lady Beatrix Stanley, Frank Elder, Katharine Hodgkin nebo Sheila Ann Germany. Také *I. danfordiae* a *I. winogradowii* u nás lze pořídit za 50-100 Kč. Odolné by měly být i kosatečky pana McMurtriho vzhledem ke křížení.

Literatura:

International Checklist for Hyacinthus and Miscellaneous Bulbs

Vaněk: Mečíky a ostatní hlíznaté květiny

Janis Rukschans: Katalog firmy Bulb Nursery 2000-2005

POZVÁNKY NA VÝSTAVY

- 5. – 7. srpna 2005: VÝSTAVA KVĚTIN**
ZO ČZS Budyně nad Ohří pořádá výstavu květin a zeleniny. Místo konání vodní hrad **Budyně nad Ohří**.
- 13. – 14. srpna 2005: KVĚTINY**
30. výstava květin v lidovém domě ve **Staňkově**. Výstava jiřinek, mečíků a bonsajů. Současně proběhne prodej zahrádkářských výpěstků. Bohatá tombola. Otevřeno po oba dny od 8 do 18 hod. Souběžně s výstavou ve Staňkově se konají v **Domažlicích Chodské slavnosti**.
- 13. – 14. srpna 2005: 35. SPECIÁLNÍ VÝSTAVA MEČÍKŮ**
ZO ČZS Nemyčeves-Vitiněves pořádá v sokolovně v **Nemyčevsi** výstavu mečíků a jiřin, prodej zahradnických výpěstků a potřeb pro zahrádkáře. Soutěž vystavovatelů o nejlepší expozici. Výstava bude otevřena od 8 do 18 hodin. Kontakt: Libuše Jampílková, tel. 493 535 969.
- 18. – 21. srpna 2005: FLORA OLOMOUC – letní etapa**
Výstaviště Flora Olomouc a.s. Expozice ČZS – pavilon A. Široký sortiment mečíků, jiřinek, růží, lilí, trvalky, begonie a další rostliny.
- 25. – 31. srpna 2005: ZEMĚ ŽIVITELKA**
Výstaviště **České Budějovice**. Celostátní zemědělská výstava. Expozice ČZS.
- 2. – 4. září 2005: KVĚTINY, OVOCE A ZELENINA**
ZO ČZS **Holýšov, okr. Domažlice**. Městské kulturní a informační středisko
- 8. – 10. září 2005: RŮŽE**
Růže a květiny podzimu. Pořádá ÚR ČZS **Kladno** v domě zahrádkářů v ulici Kleinerova 1477 Kladno.
- 9. – 11. září 2005: JIŘINKY**
Celostátní výstava jiřinek s mezinárodní účastí. Pořádá SZO ČZS Dagla. Místo konání Východočeské muzeum zámek **Pardubice**.
- 30. září – 2. října 2005: ŽIVOT NA ZAHRADĚ**
Výstaviště **Ostrava – Černá louka**. Třetí ročník výstavy ČZS v Moravskoslezském kraji.
- 1. října 2005: CIBULOVÝ JARMARK**
16. ročník cibulového jarmarku v **Hořovicích, okr. Beroun**. Akce proběhne v prostorách radnice, kina a celého náměstí včetně přilehlých ulic. Výstava ovoce, zeleniny, hub, citrusů a další.
- 6. – 8. října 2005: OVOCE**
Podzimní výstava ovoce a zeleniny. Pořádá ÚR ČZS **Kladno** v domě zahrádkářů ulice Kleinerova 1477 Kladno.
- 7. – 9. října 2005: ZAHRAVA VÝCHODNÍCH ČECH**
Výstava ovoce a zeleniny. Pořádá ZO ČZS v **Častovicích** a ÚR ČZS v Rychnově nad Kněžnou ve spolupráci s OÚ v Častolovicích. Výstava bude otevřena v pátek od 9 hod. do 18 hod., v sobotu od 8 hod. do 18 hod., v neděli od 8 hod. do 17 hod. Akce proběhne v areálu Sokolské zahrady a Sokolovny a jídelny ZŠ v Častolovicích.

13. – 16. října 2005: ZEMĚDĚLEC

Výstaviště **Lysá nad Labem**. Expozice ČZS na ploše cca 70m².

13. – 16. října 2005: HORTIKOMPLEX

Výstaviště **Flora Olomouc a.s.** Celostátní výstava ovoce a zeleniny. Expozice ČZS v pavilonu G. Vystaveno bude ovoce, zelenina, houby a produkty včelařů.

21. – 22. října 2005: CHRYZANTÉMA

17. hlinecká výstava chryzantém. Pořádá ZO ČZS Hlinsko v prostorách Komorního divadla **Hlinsko**.

INZERCE

Zájemcům zašlu nabídkový seznam odrůd velkokvětých kartáčkových
kosatců.

L. Rýznar, Záhlinická 827, 768 24 Huiřín